

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Nieuwstraat (Harelbeke, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2018A364

Januari 2018

NOTA

RESULTATEN VAN HET PROEFSLEUVENONDERZOEK

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Erik Verbeke, Steven De Decker, Bart Bot, Clara Thys, Aaron Willaert, Joren De Tollenaere
Wetenschappelijke begeleiding: Floris Beke

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /

De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:

Janiek De Gryse, OE/ERK/Archeoloog/2015/00043

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2018

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

Deel 1: Resultaten van het bureauonderzoek	7
1.1 Beschrijvend gedeelte	7
1.1.1 Administratieve gegevens	7
1.2 Onderzoeksopdracht	10
1.2.1 Onderzoekskader	10
1.2.2 Juridische context	10
1.2.3 Randvoorwaarden	10
1.2.4 Archeologische voorkennis van het terrein	10
1.2.5 Geplande ingrepen en hun impact op het bodemarchief	11
1.2.5.1 <i>Huidige toestand</i>	11
1.2.5.2 <i>Geplande werken</i>	12
1.2.5.3 <i>Impactbepaling van de werken</i>	13
1.2.6 Onderzoeksmethode- en strategie	15
1.2.6.1 <i>Methode</i>	15
1.2.6.2 <i>Fysisch geografische situatie</i>	15
1.2.6.3 <i>Bekende archeologische vindplaatsen</i>	15
1.2.6.4 <i>Archeologische indicatoren en cultuurhistorisch kader</i>	15
1.2.6.5 <i>Verstoringshistoriek</i>	16
1.2.6.6 <i>Algemene wetenschappelijke advisering en advies van specialisten</i>	16
1.3 Assessmentrapport	17
1.3.1 Ruimtelijke situering	17
1.3.2 Beschrijving aardwetenschappelijke gegevens	17
1.3.2.1 <i>Geologie</i>	17
1.3.2.1.1 <i>Tertiair</i>	17
1.3.2.1.2 <i>Quartair</i>	18
1.3.2.2 <i>Bodem</i>	19
1.3.2.2.1 <i>Bodemtypes</i>	19
1.3.2.2.2 <i>Bodemerosie</i>	20
1.3.2.2.3 <i>Bodemgebruik</i>	21
1.3.2.3 <i>Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHMV) en hoogteverloop</i>	22
1.3.3 Gekende archeologische waarden	24
1.3.3.1 <i>Historisch en cartografisch onderzoek</i>	24
1.3.3.1.1 <i>Historische achtergrond</i>	24
1.3.3.1.2 <i>Historische kaarten</i>	25

1.3.3.2	Beschrijving van de gekende archeologische waarden	30
1.3.4	Onderzoeksvragen vs. bureauonderzoek	32
1.4	Conclusie	34
Deel 2:	Resultaten van het proefsleuvenonderzoek.....	35
2.1	Beschrijvend gedeelte	35
2.1.1	Administratieve gegevens	35
2.1.2	Archeologische voorkennis.....	35
2.2	Onderzoeksopdracht	37
2.2.1	Vraagstelling	37
2.2.2	Randvoorwaarden	38
2.2.3	Geplande werken	38
2.3	Werkwijze en strategie	39
2.3.1	Motivering onderzoeksstrategie.....	39
2.3.2	Organisatie van het vooronderzoek.....	40
2.3.3	Gebruikte materiaal	40
2.3.4	Beschrijving en motivering eventuele afwijkende methodiek en bijstellingen van de oorspronkelijke strategie.....	41
2.3.5	Inbreng specialisten	41
2.3.6	Algemene wetenschappelijke advisering	42
2.4	Beschrijving en motivering van de methoden, technieken en criteria	42
2.5	Assessment van de vondsten	42
2.6	Assessment van de stalen.....	45
2.7	Conservatie-assessment	45
2.8	Assessment van de sporen	46
2.8.1	Manifestatie archeologische site aan het huidig oppervlak	46
2.8.2	Bodemopbouw en stratigrafie.....	46
2.8.2.1	Profiel 1 (referentieprofiel)	47
2.8.2.2	Stratigrafie van het terrein	48
2.8.3	Spoorbeschrijving en –interpretatie	49
2.8.3.1	Kuilen.....	49
2.8.3.2	Muren/recente verstoringen.....	52
2.8.3.3	Natuurlijke verstoringen.....	53
2.9	Assessment van het onderzochte gebied	54

2.9.1	Landschappelijke ligging	54
2.9.2	Historische beschrijving	54
2.9.3	Onderzocht gebied in zijn archeologisch kader	54
2.9.4	Datering en interpretatie archeologisch ensemble	54
2.9.5	Confrontatie met de bevindingen van het voorgaande onderzoek	54
2.9.5.1	Aardkundige bevindingen	54
2.9.5.2	Historisch en archeologisch kader	55
2.10	Potentieel op kennisvermeerdering	56
2.10.1	Aard van de potentiële kennis	56
2.10.2	Waardering en advies vervolgonderzoek	56
2.11	Beantwoording van de onderzoeksvragen	57
2.12	Synthese	59
Deel 3:	Bibliografie	60
Deel 4:	Bijlagen	61
4.1	Plannenlijst	61
4.2	Sporenlijst	66
4.3	Vondstenlijst	66
4.4	Fotolijst	67

FIGURENLIJST (2018A364)

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadastrumnummers (Bron: Geopunt).....	8
Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt).....	9
Figuur 3 Zicht op huisnummer 1 in de Nieuwstraat. (bron: google.be)	11
Figuur 4 Het plan der werken. (bron: initiatiefnemer).	12
Figuur 5 Projectie van een uitsnede van het plan der werken op het kadasterplan (bron: geopunt & initiatiefnemer).....	13
Figuur 6 Impact van de werken (bron: geopunt & initiatiefnemer).	14
Figuur 7 Het projectgebied aangeduid op de Tertiaire kaart (bron: geopunt en DOV).....	18
Figuur 8 Het projectgebied aangeduid op de Quartaire kaart (bron: geopunt en DOV).	19
Figuur 9 Het projectgebied aangeduid op de bodemkaart (bron: geopunt).	20
Figuur 10 Het projectgebied aangeduid op de potentiële bodemerosiekaart (bron: geopunt).....	21
Figuur 11 Het projectgebied op de bodemgebruikerskaart (bron: geopunt).	22
Figuur 12 Het projectgebied aangeduid op het DTM (bron: geopunt).	23
Figuur 13 Het projectgebied aangeduid op het DTM met hoogteprofielen (bron: geopunt).	23
Figuur 14 Het plangebied (rode cirkel bij benadering) aangeduid op de kaart van Jacob van Deventer (1550) (bron: http://bdh-rd.bne.es/viewer.vm?id=0000043514&page=1).	26
Figuur 15 Het projectgebied aangeduid op de kaart van Sanderus (1641-1644) (bron: https://nl.wikipedia.org/wiki/Harelbeke#/media/File:Harelbeke_-_Sanderus.jpg).....	26
Figuur 16 Uitsnede uit de kaart van Ferraris (1777). (bron: geopunt).....	27
Figuur 17 Uitsnede uit de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840) (bron: geopunt).....	27
Figuur 18 Uitsnede uit de kaart Vandermaelen (1846-1854) (bron: geopunt)	28
Figuur 19 Uitsnede uit Popp-kaart (1842-1879) (bron: geopunt).....	28
Figuur 20 Orthofoto uit 1971 (bron: geopunt).....	29
Figuur 21 Orthofoto uit 1990 (bron: geopunt).....	29
Figuur 22 Orthofoto uit 2016 (bron: geopunt).....	30
Figuur 23 CAI kaart met aanduiding van het projectgebied (bron: geopunt & CAI).	32
Figuur 24: Nederzettingen in en rond Harelbeke. Locatie onderzoeksterrein is bij benadering aangeduid met een zwarte ster. (Bron: Plets et al. 2013, 36.)	37
Figuur 25: Voorstel van proefsleuven op de GRB basiskaart (Bron: Geopunt).....	40
Figuur 26: Proefsleuven en kijkvensters geprojecteerd op de kadasterkaart (bron: Geopunt).....	41
Figuur 27: Sleuvenplan met de vondstenspreiding en weergave van de vondstnummers.	42
Figuur 28: Detail van het sterk verbrokkeld fragment in S1 (vnr. 5).....	43
Figuur 29: Foto's en tekening van het randfragment (bovenaan) en van de fragmentjes met S-vormig profiel (onderaan).	44
Figuur 30: Dorsale (links) en ventrale (rechts) zijde van de gefragmenteerde afslag (vnr. 7).	44
Figuur 31: Het oorfragment (links, vnr. 2) en het bodemfragment (rechts, vnr. 3).	45

Figuur 32: Sleuvenplan met weergave van de profiellocaties.	46
Figuur 33: Profiel 4 met aanduiding van de verschillende bodemhorizonten en de maaiveldhoogte.	47
Figuur 34: Sleuvenplan met aanduiding van de vlak- en maaiveldhoogtes (bron: Geopunt).	48
Figuur 35: Sleuvenplan met aanduiding van de sporen en spoornummers.	49
Figuur 36: Twee voorbeelden van kuilen met een scherpe aflijning en laat tot post-middeleeuws materiaal (links: S4, rechts: S5).	50
Figuur 37: S1 in het vlak (links) en in coupe (rechts).	50
Figuur 38: S3 in het vlak (links) en in coupe (rechts).	51
Figuur 39: Foto van een kuil (S7) in de linker bovenhoek die wordt oversneden door twee recente verstoringen. In de meest rechtse verstoring is dierlijk bot zichtbaar dat vermoedelijk door de slager aan de overkant enkele decennia geleden werd begraven.	52
Figuur 40: De half afgebroken restanten van kelders in WP 2 (links: S8, rechts: S9).	52
Figuur 41: Dwarsdoorsnede van de windval (S998), met in het midden een recente verstoring (die weliswaar ouder is dan de meest recente Ap-horizont).	53
Figuur 42: Situering van het projectgebied op de Quartairgeologische kaart 1:50.000.	55

TABELLENLIJST (2018A364)

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.	7
Tabel 2: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.	35
Tabel 3: Aantal vondstnummers per materiaalcategorie	43
Tabel 4: Aantallen naar aard spoor.....	49

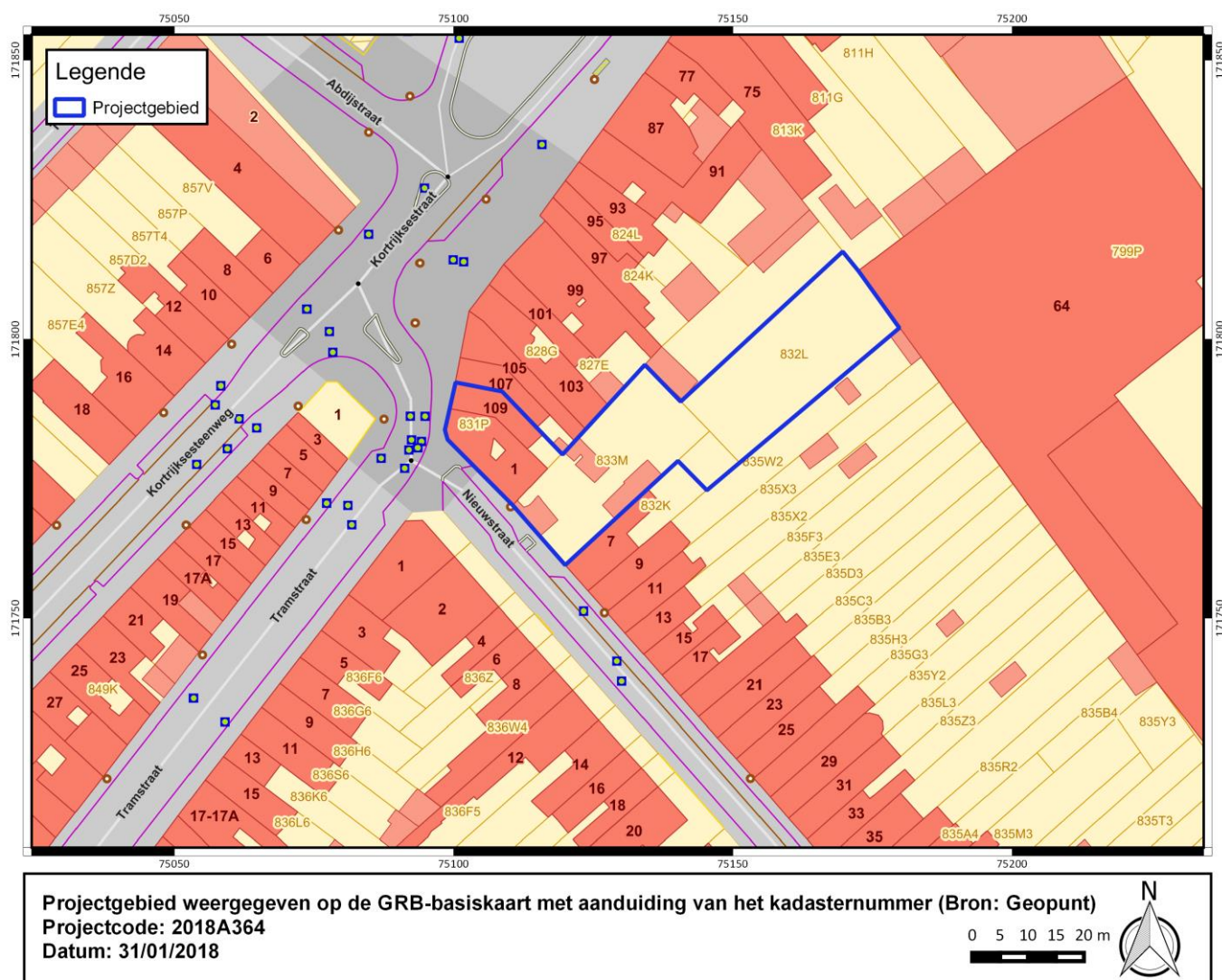
Deel 1: Resultaten van het bureauonderzoek

1.1 Beschrijvend gedeelte

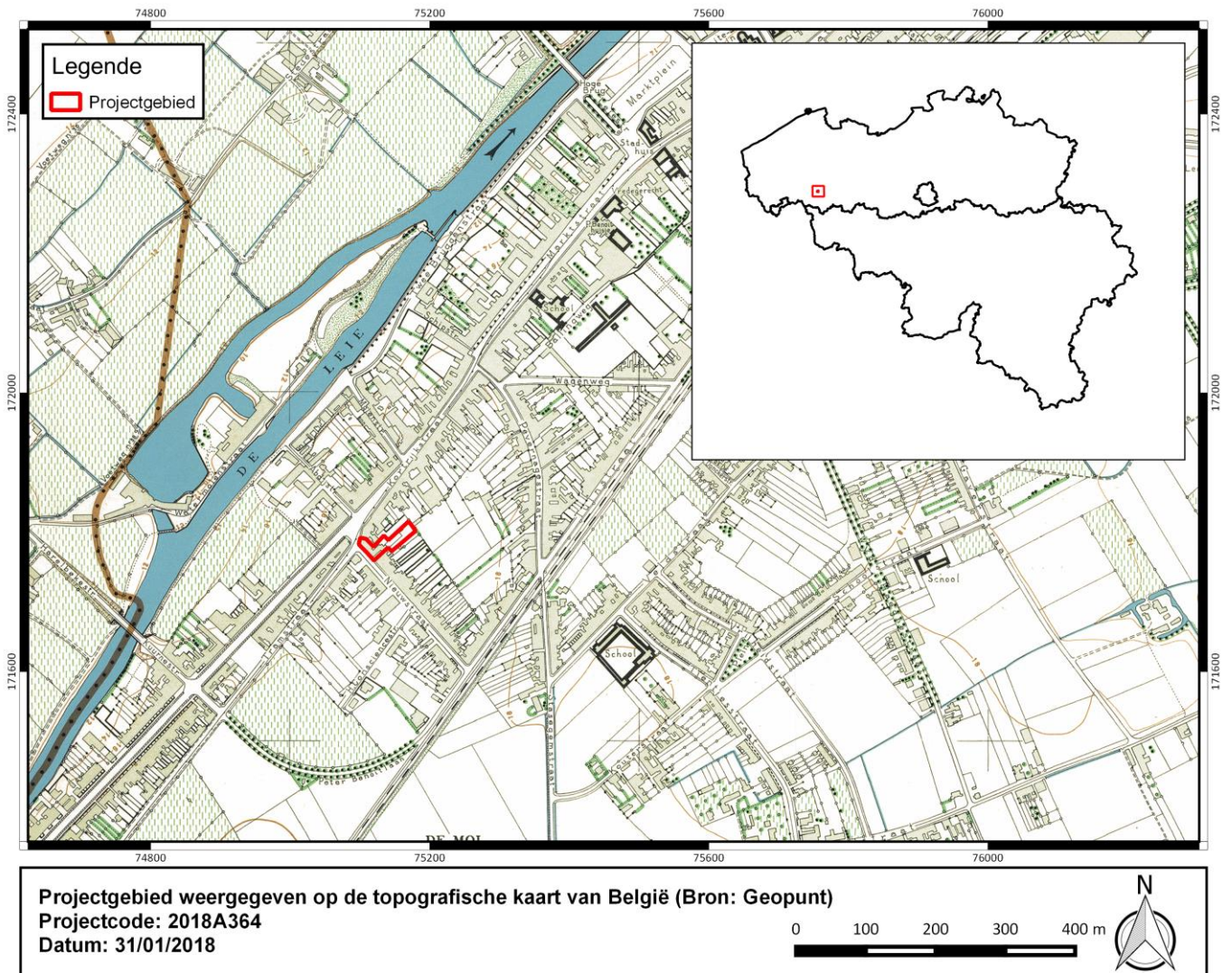
1.1.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Harelbeke
	Deelgemeente	/
	Postcode	8530
	Adres	Nieuwstraat
	Toponiem	Nieuwstraat
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X _{min} = 75170 Y _{min} = 171781 X _{max} = 75120 Y _{max} = 171803
b) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Harelbeke, Afd. 1, Sectie A, nrs. 831r, 832h en 833m Figuur 1	
c) Een topografische kaart van het onderzochte gebied waarvan de schaal afgestemd is op de grootte van het projectgebied	Figuur 2	
d) Alle betrokken actoren en specialisten	Janiek De Gryse (erkend archeoloog) Erik Verbeke (projectleider archeologie) Dieter Demey (archeoloog) Wouter Van Goidsenhoven (archeoloog) Clara Thys (archeoloog) Steven De Decker (aardkundige) Aaron Willaert (historicus)	
e) Personen buiten het project die geraadpleegd of betrokken werden voor algemene wetenschappelijke advisering	/	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadasternummers (Bron: Geopunt)

Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt)

1.2 Onderzoeksopdracht

1.2.1 Onderzoekskader

Aanleiding van onderhavig bureauonderzoek is de geplande bouw van appartementen, woningen en garages ter hoogte van de Nieuwstraat te Harelbeke (Prov. West-Vlaanderen). Het projectgebied wordt in deze studie Harelbeke Nieuwstraat genoemd.

Met onderhavig bureauonderzoek wordt de eerste stap gezet van het archeologisch vooronderzoek met het oog op het bekomen van een bekrachtigde archeologienota en aldus de behartiging van de archeologische belangen binnen de planrealisatie conform het actueel Vlaams erfgoedbeleid.

Het archeologisch vooronderzoek betracht vooreerst archeologische artefacten en sites op te sporen binnen de grenzen van het projectgebied. Finaal formuleert het archeologisch vooronderzoek een beargumenteerde inschatting van het potentieel voor kennisvermeerdering van eventueel aanwezige archeologische resten binnen de grenzen van het projectgebied en hoe hiermee om te gaan in het kader van de planuitvoering.

Een dergelijke inschatting kan gebeuren na het beantwoorden van de volgende onderzoeksvragen:

- Wat is op basis van de bestaande bronnen, het archeologisch potentieel van het projectgebied?
- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van één of meerdere archeologische sites?
- Indien niet, kan de afwezigheid van indicaties op basis van de resultaten van het bureauonderzoek verklaard worden?
- Indien wel, kan op basis van bestaande bronnen bepaald worden wat de aard, datering en bewaring is?
- Wat is de verstoringshistoriek van het plangebied en welke invloed heeft dit op het archeologisch potentieel van het terrein?
- Welke impact hebben de geplande werken op het archeologisch bodemarchief?
- Wat is het wetenschappelijk kennispotentieel van een eventueel aanwezige archeologische site?

1.2.2 Juridische context

Het projectgebied wordt op het gewestplan aangeduid als woongebieden (code 0100). Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige aanvraag gelegen binnen een archeologische zone waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 100m² of meer bedraagt en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 300m² of meer bedraagt. De totale oppervlakte van het plangebied in kwestie bedraagt 1450m². Vandaar is men verplicht een archeologienota bij de aanvraag in te dienen.

1.2.3 Randvoorwaarden

Voor het bureauonderzoek worden enkel toegankelijke en beschikbare bronnen gebruikt.

1.2.4 Archeologische voorkennis van het terrein

In de onmiddellijke omgeving van het projectgebied zijn vrij veel archeologische vindplaatsen gekend (cfr.1.3.3.2).

1.2.5 Geplande ingrepen en hun impact op het bodemarchief

1.2.5.1 Huidige toestand

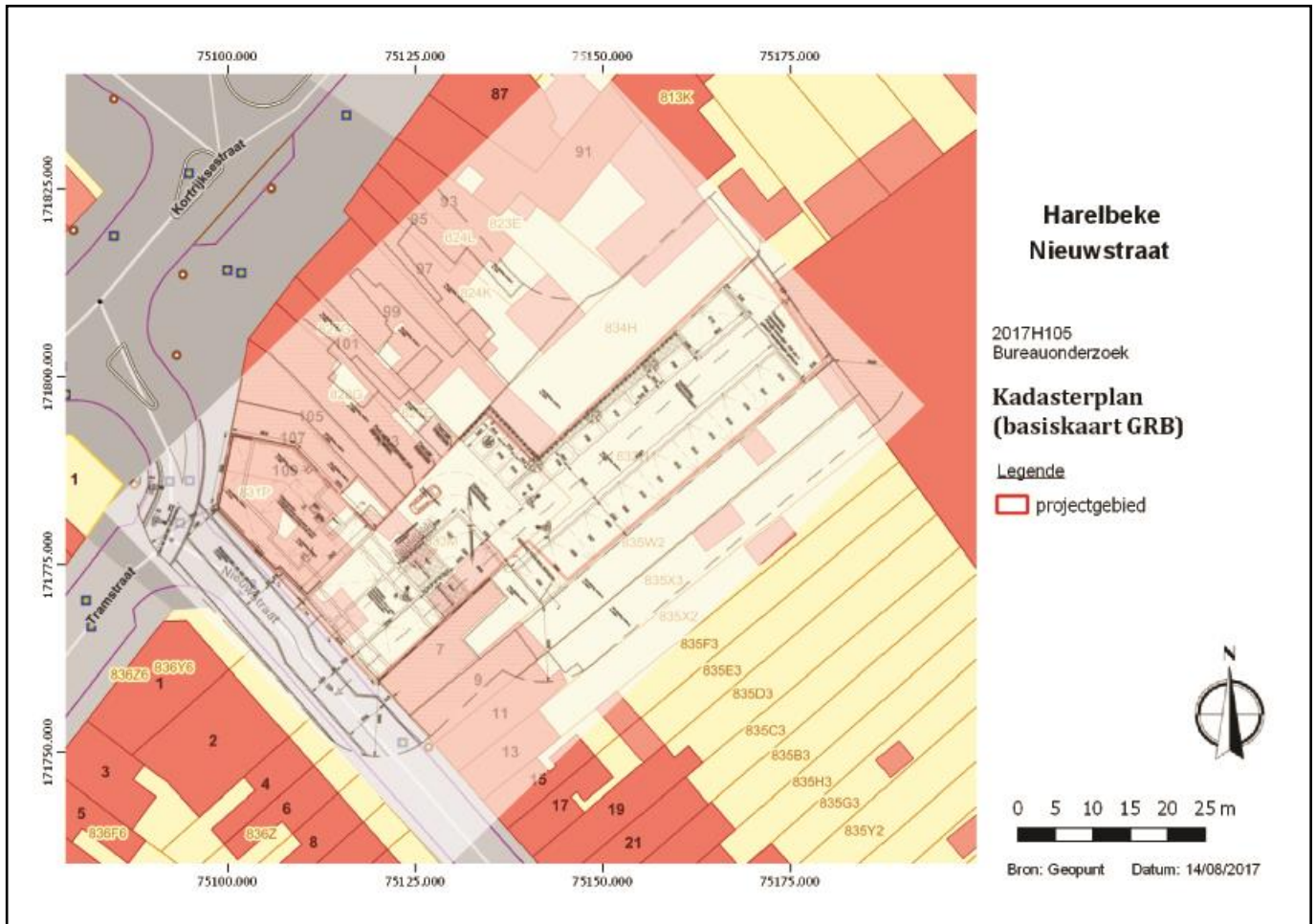
Het plangebied (1450m²) is gelegen op de hoek van de Kortrijksestraat en de Nieuwstraat te Harelbeke (West-Vlaanderen). Ter hoogte van het plangebied staan enkele gebouwen. Op het perceel Kortrijksestraat en Nieuwstraat 1 staat een voormalige moskee met een oppervlakte van 160m². Ter hoogte van Kortrijksestraat 109 staat een woning met een oppervlakte van 75m². Ter hoogte van perceel 833m staan enkele bijgebouwen met samen een oppervlakte van 90m². Dit perceel is grotendeels verhard. De rest van het plangebied is braakliggend. Binnen het plangebied zijn enkele bomen aanwezig.

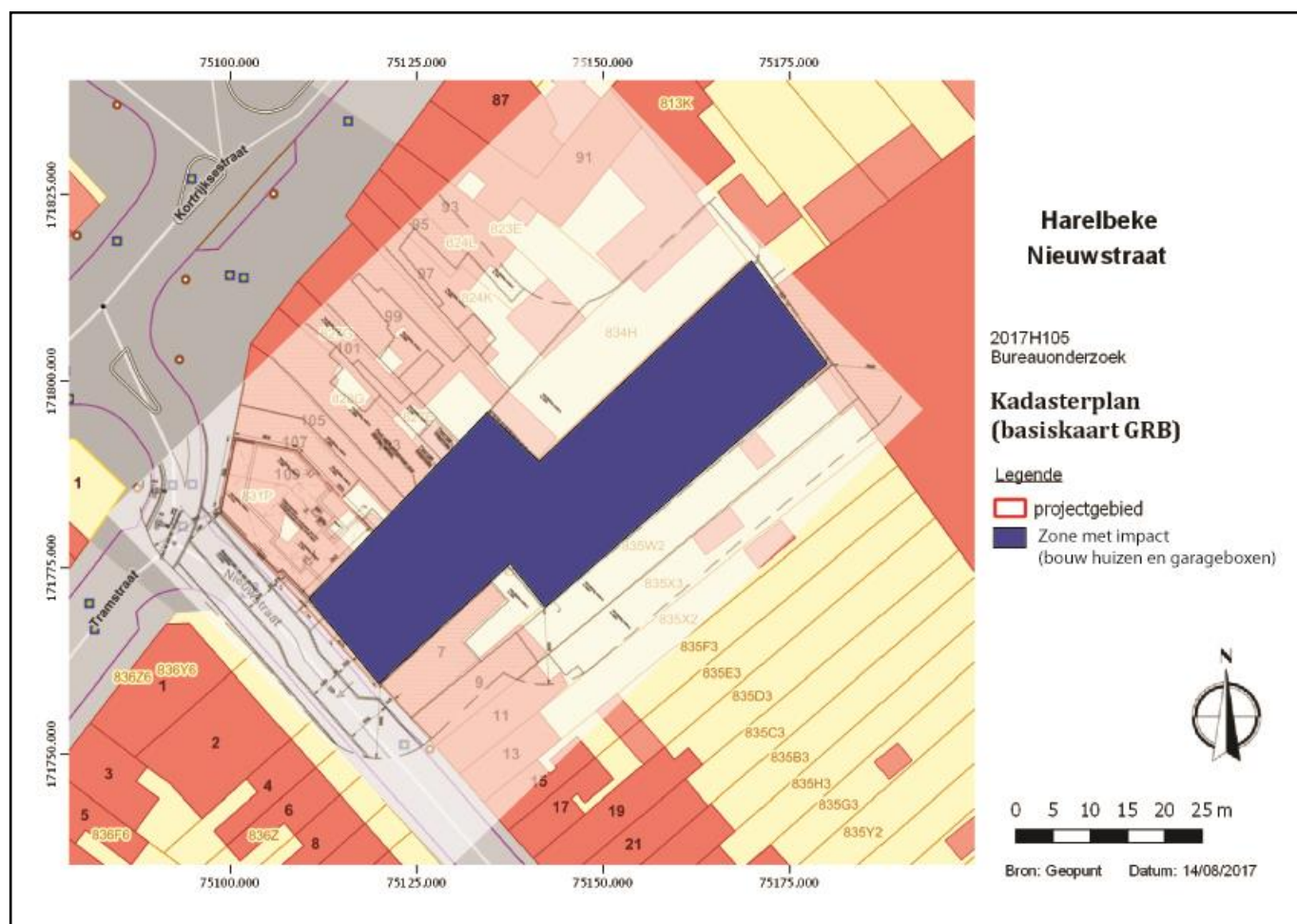
Figuur 3 Zicht op huisnummer 1 in de Nieuwstraat. (bron: google.be)

1.2.5.3 Impactbepaling van de werken

Ter hoogte van de appartementsgebouwen en de huizen wordt een grote impact op de bodem verwacht. Het graven van funderingen en de aanleg van nieuwe nutsleidingen zullen de ondergrond ernstig verstoren. Ter hoogte van de parkeerplaatsen wordt enige impact verwacht. Het afgraven van de grond en het rijden van zwaar verkeer over deze grond kunnen de ondergrond verstoren. Ook de aanleg van de funderingen voor de garageboxen zal de ondergrond verstoren.

Figuur 5 Projectie van een uitsnede van het plan der werken op het kadasterplan (bron: geopunt & initiatiefnemer).

Figuur 6 Impact van de werken (bron: geopunt & initiatiefnemer).

1.2.6 Onderzoeksmethode- en strategie

1.2.6.1 Methode

Het archeologisch potentieel drukt een verwachting uit ten aanzien van voorkomen, aard, gaafheid en conservering van de archeologische resten in de ondergrond van de planlocatie. Het archeologisch potentieel is gebaseerd op vier variabelen: fysisch-geografische situatie, bekende archeologische vindplaatsen, archeologische indicatoren en verstoringshistoriek.

1.2.6.2 Fysisch geografische situatie

Geologische, geomorfologische en bodemkundige data informeren over de genese van het landschap in het plangebied, de bodemopbouw en de ligging en de stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische fenomenen kunnen voorkomen. Een aantal (prehistorische) vindplaatstypen kunnen bovendien uitgesproken gekoppeld worden aan specifiek aanwijsbare landschapsvormen. De aardkundige data laten ook toe om een verwachting te formuleren ten aanzien van de verschijningsvorm, d.i. de conserveringsgraad van het archeologische erfgoed. Volgend kaartmateriaal werd geconsulteerd in functie van de aardkundige analyse van de projectlocatie:

- Tertiair geologische kaart van Vlaanderen
- Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Bodemkaart
- Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen
- Bodemerosie kaart
- Bodemgebruikerskaart

1.2.6.3 Bekende archeologische vindplaatsen

Dit wijst op vindplaatsen waar de fysieke neerslag van menselijke activiteiten uit het verleden reeds werd vastgesteld en gedocumenteerd. Om een overzicht te krijgen van de bekende archeologische vindplaatsen binnen het projectgebied werd de Centrale Archeologische Inventaris van Agentschap Onroerend Erfgoed geraadpleegd.

1.2.6.4 Archeologische indicatoren en cultuurhistorisch kader

Archeologische indicatoren omvatten diverse datacategorieën zoals resultaten van non-intrusieve archeologische prospectietechnieken (bijvoorbeeld vondstmeldingen van metaaldetectie), toevallige vondsten bij niet-archeologische graafwerken, maar vooral ook historisch-cartografische, iconografische data en fotocollecties.

- Kaart van Deventer (1550)
- Kaart van Sanderus (1641-1644)
- Kaart van Ferraris (1777)
- Atlas der Buurtwegen (ca. 1840)
- Kaart Vandermaelen (1846-1854)
- Popp-kaart (19de eeuw)
- Orthofoto van 1971
- Orthofoto van 1990
- Orthofoto van 2016

Op basis van dit kaartmateriaal kan het landgebruik vanaf de 16de eeuw vastgesteld worden en de eventuele gevolgen ervan op het archeologisch bodemarchief ingeschat worden. Deze gegevens werden

aangevuld met informatie afkomstig uit archeologische en historische literatuur, daarnaast is ook gebruik gemaakt van data over de lokale toponymie en geschiedenis.

De keuze van de bronnen is gebaseerd op graad van relevantie en toegankelijkheid. Om het cultuurhistorische kader van het projectgebied in kaart te brengen, werd het kaartmateriaal beschikbaar op Geoportaal geconsulteerd.

1.2.6.5 Verstoringshistoriek

De verstoringsgraad van de planlocatie bepaalt in belangrijke mate de gaafheid en bewaringsgraad van het archeologische bodemarchief. Om een correcte inschatting van de verstoring van de bodem te kunnen maken kunnen allerhande bronnen van pas komen. Zo kan mondelinge informatie van vroegere gebruikers of bewoners, verslagen van bodemonderzoeken of informatie uit de aardwetenschappelijke kaarten een grote rol spelen bij het correct inschatten van de aanwezigheid en van de bewaringstoestand van de archeologische resten.

1.2.6.6 Algemene wetenschappelijke advisering en advies van specialisten

Niet van toepassing.

1.3 Assessmentrapport

Het assessmentrapport omvat alle relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal, die bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samen gelegd. Dit rapport heeft als doel het plangebied binnen zijn archeologisch en landschappelijk kader te plaatsen, rekening houdend met de geplande bodemingrepen. De studie maakt gebruik van verschillende datasets, waarbij het uitgangspunt steeds het ontwerpplan van de toekomstige bodemingrepen is. Dit ontwerpplan wordt telkens geprojecteerd op de geologische, bodemkundige en historische kaarten. Alle kaartmateriaal werd vervaardigd met behulp van QGIS, een geografisch informatiesysteem. Op basis van deze assessment van het projectgebied kan een gegronde argumentatie opgesteld worden over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen archeologische maatregelen, die uiteengezet worden in deel 2: het programma van maatregelen.

1.3.1 Ruimtelijke situering

Harelbeke is in het zuiden van de provincie West-Vlaanderen gelegen, aan de rivier de Leie. Naast Harelbeke-centrum behoren ook Stasegem, Bavikhove en Hulste tot het grondgebied. Harelbeke wordt in het noorden begrensd door Ingelmunster en Oostrozebeke, in het oosten door Ooigem (Wielsbeke), Beveren (Waregem) en Deerlijk, in het zuiden door Zwevegem, in het zuidwesten door Kortrijk, in het westen door Kuurne en Lendelede.

Het plangebied is 200m ten zuidoosten van de Leie gelegen, in het centrum van Harelbeke. De betreffende percelen zijn terug te vinden in het kadaster onder Harelbeke, Afd. 1, Sectie A, nrs; 831r, 832h en 833m.

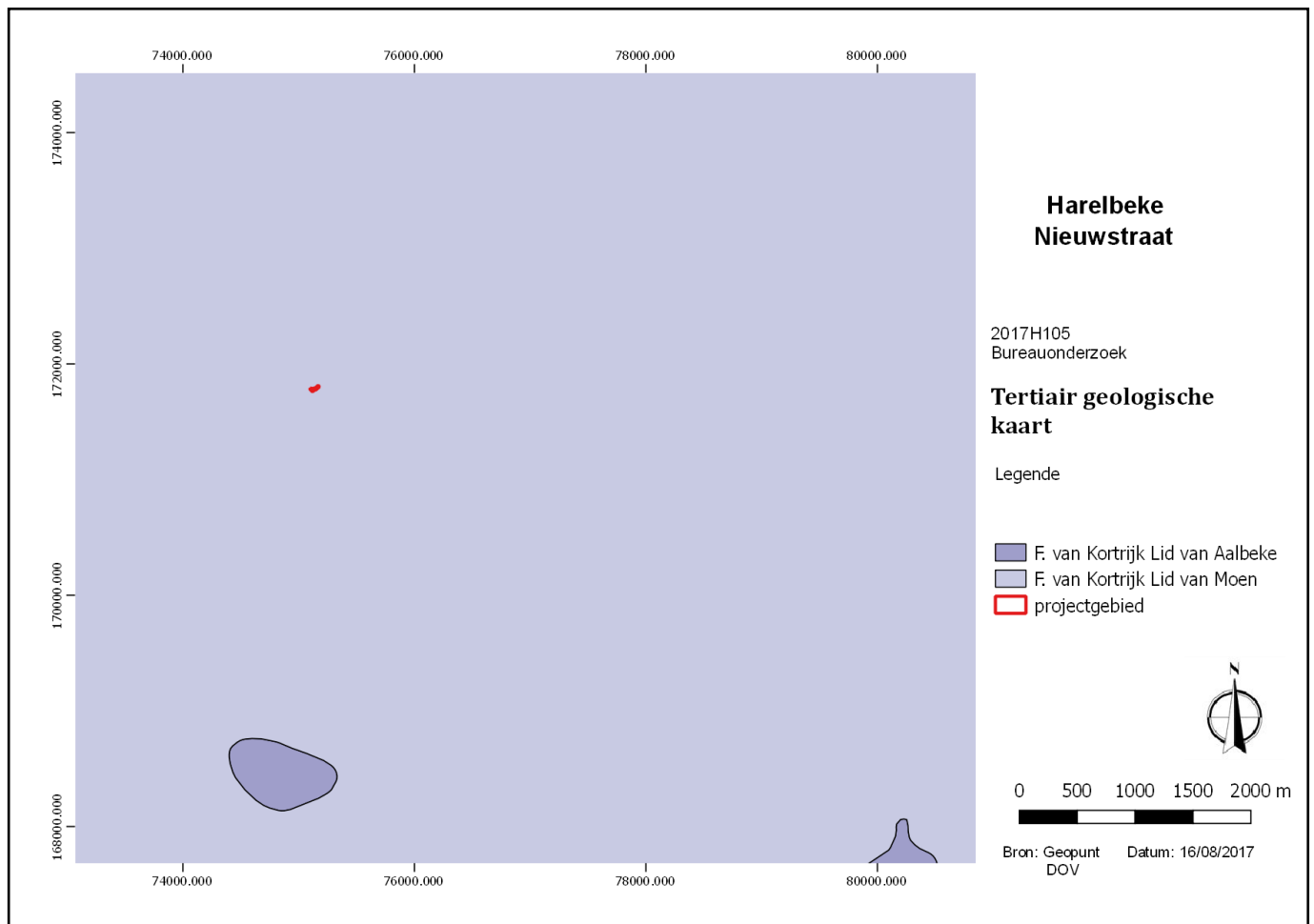
1.3.2 Beschrijving aardwetenschappelijke gegevens

De geomorfologische kaart voor deze streek is niet voorhanden en kan dus niet worden afgebeeld.

1.3.2.1 Geologie

1.3.2.1.1 Tertiair

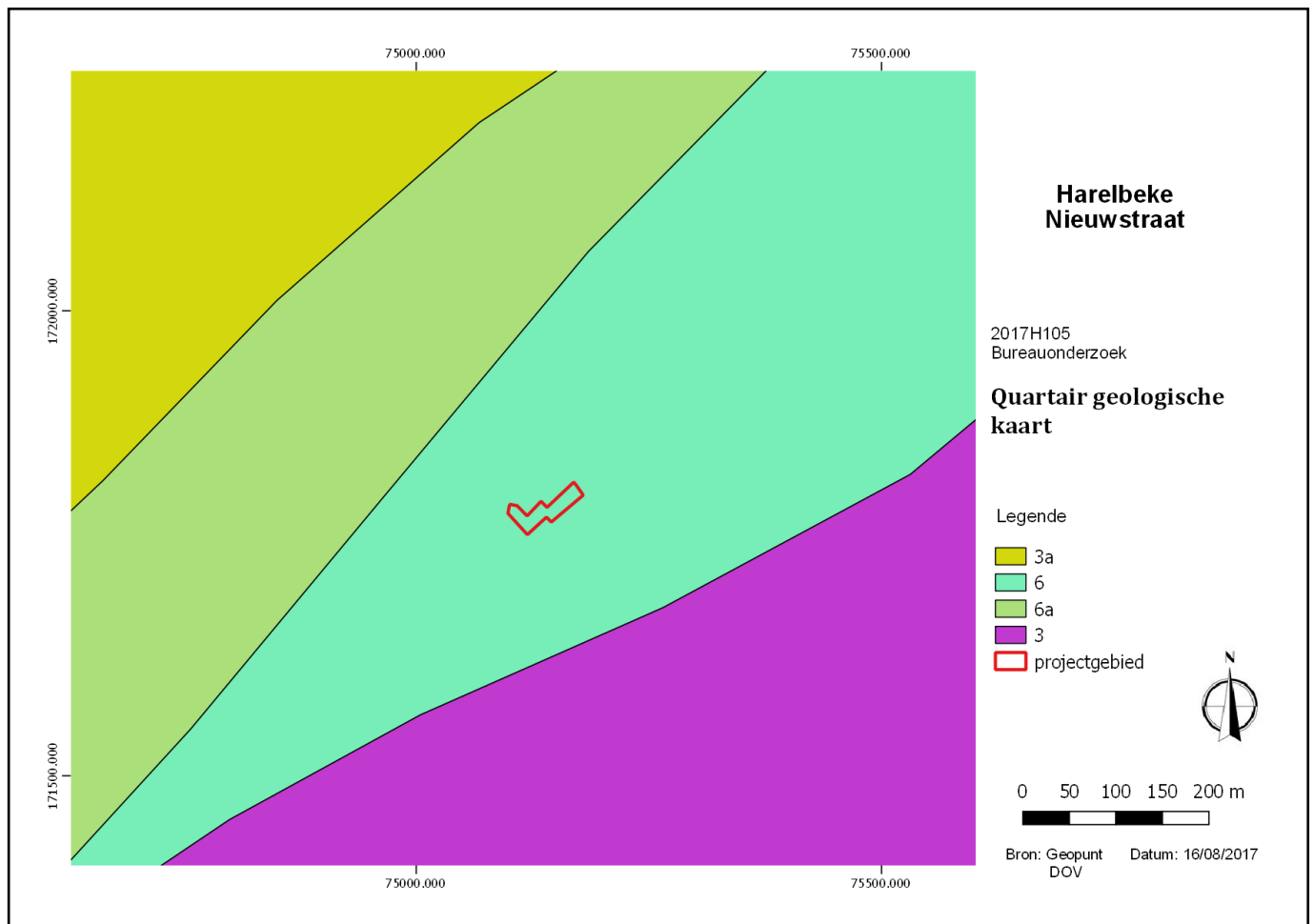
De tertiair geologische kaart geeft aan dat het plangebied gelegen is in het Lid van Moen: grijze klei tot silt.

Figuur 7 Het projectgebied aangeduid op de Tertiaire kaart (bron: geopunt en DOV).

1.3.2.1.2 Quartair

De quartaire lagen worden aangeduid als type 6 en veronderstelt dat er geen Holocene en/of Tardiglaciale afzettingen bovenop de Pleistocene sequentie aanwezig zijn. De Pleistocene sequentie bestaat uit fluviale afzettingen uit het Weichseliaan en Eemiaan (Laat-Pleistoceen).

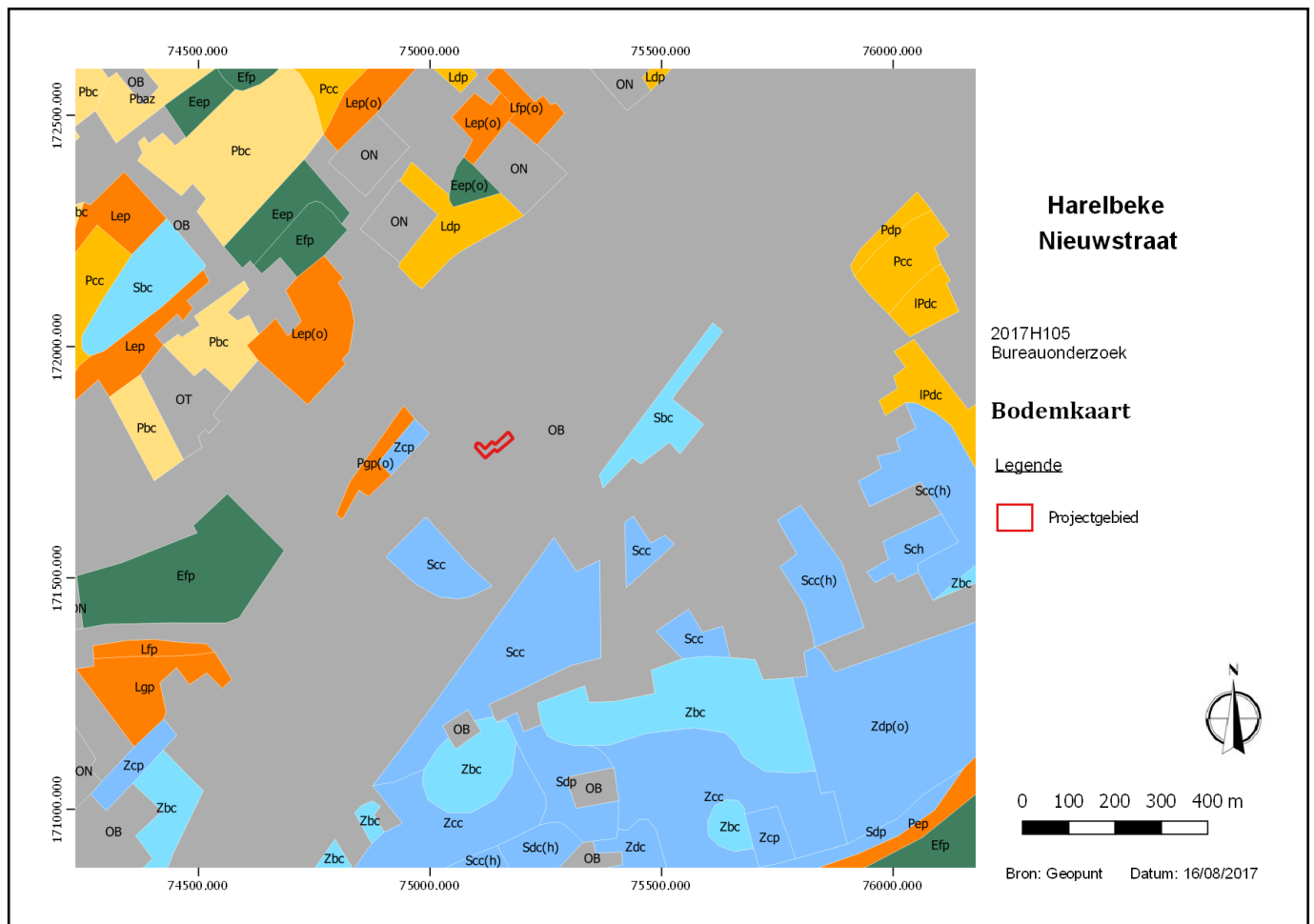

Figuur 8 Het projectgebied aangeduid op de Quartaire kaart (bron: geopunt en DOV).

1.3.2.2 Bodem

1.3.2.2.1 Bodemtypes

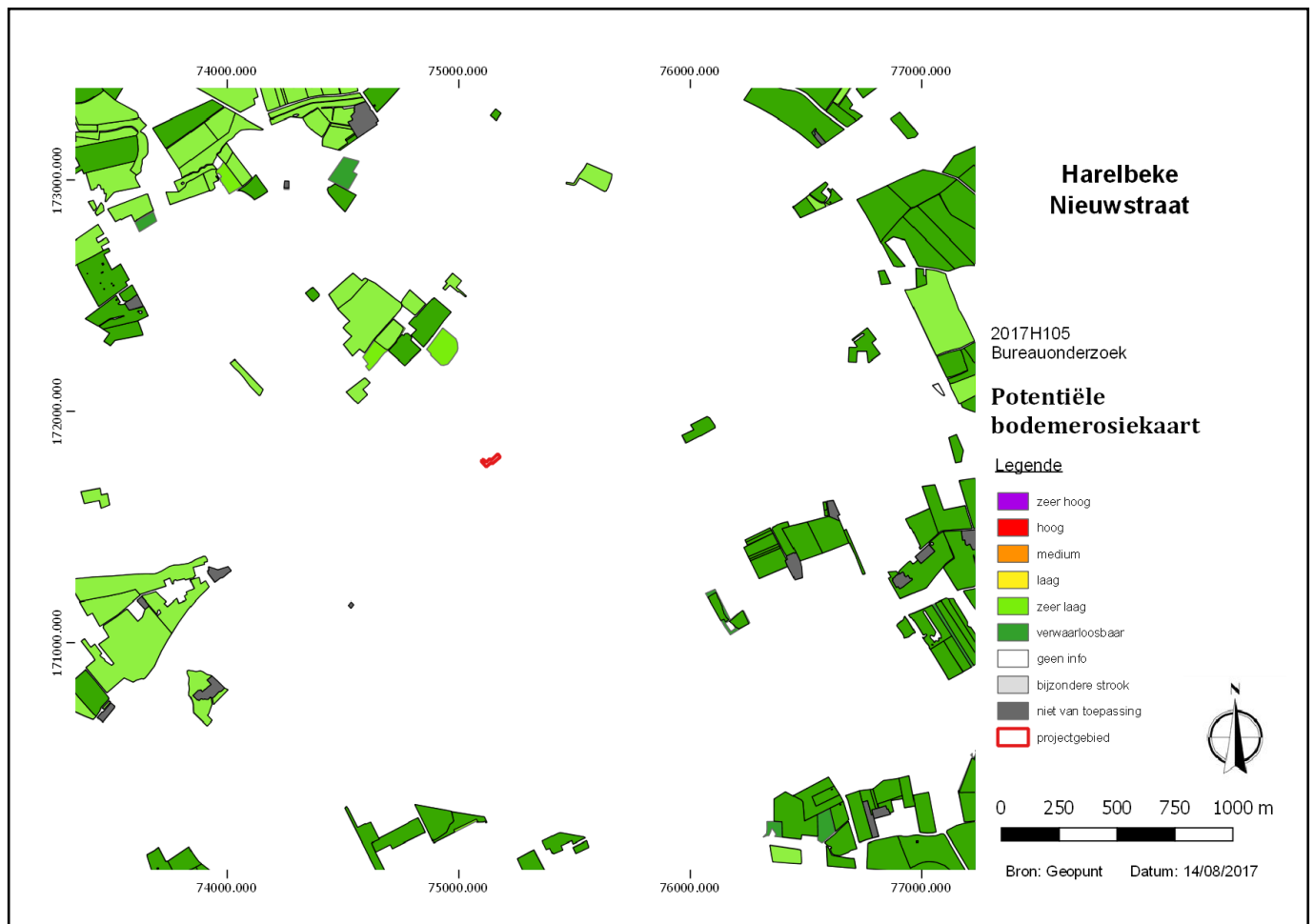
Binnen het plangebied wordt de bodem als OB aangegeven: bebouwde grond. Rondom het plangebied komen Scc gronden voor: matig droge en lemige zandbodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont. Ten westen komen Zcp en Pgp gronden voor: respectievelijk matig droge zandbodems zonder profielontwikkeling en uiterst natte lichte zandleembodems zonder profiel. Ten noorden van het plangebied wordt een Ldp grond gekarteerd: matig natte zandleembodem zonder profielontwikkeling.

Figuur 9 Het projectgebied aangeduid op de bodemkaart (bron: geopunt).

1.3.2.2.2 Bodemerosie

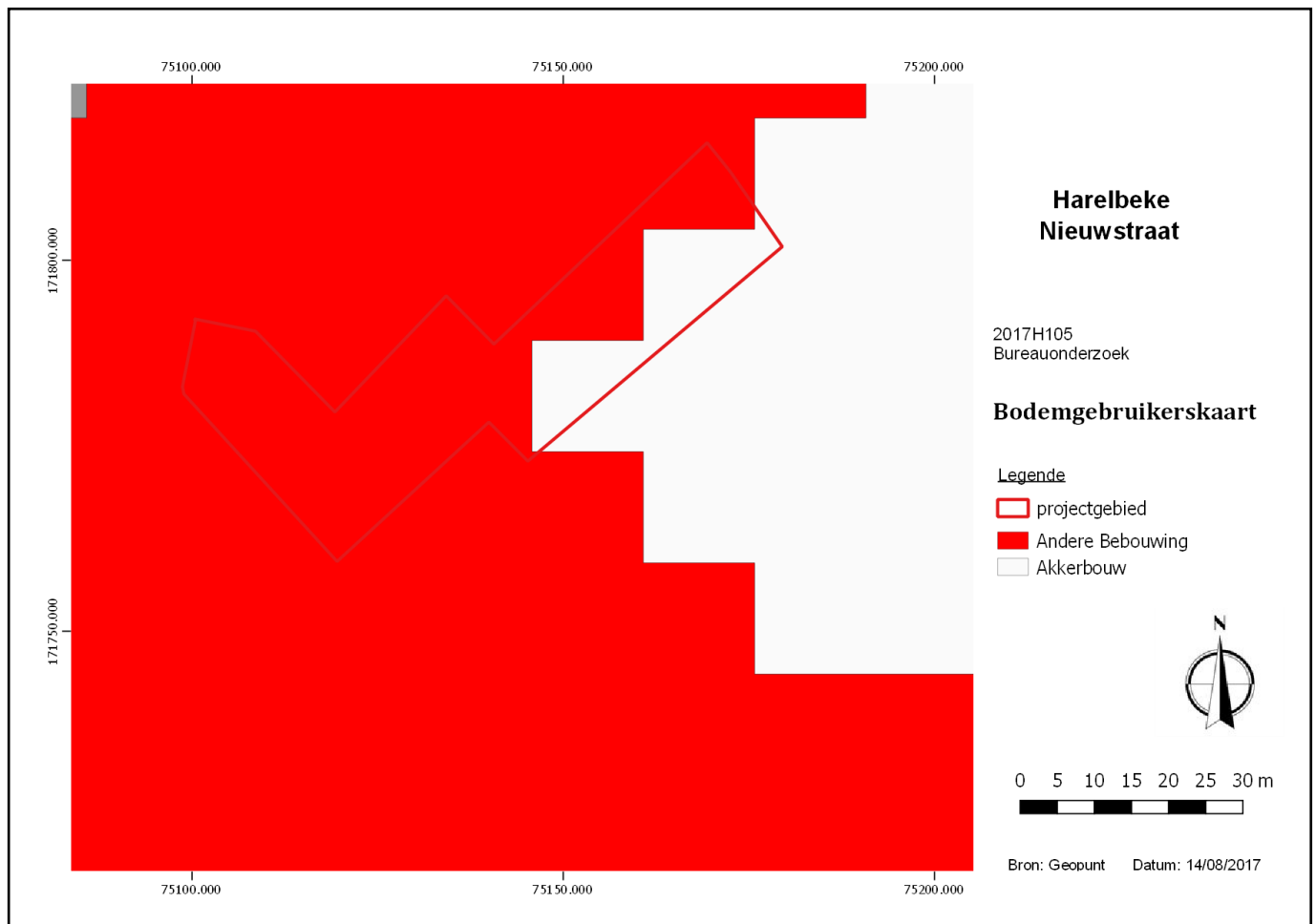
De potentiële bodemerosie van het projectgebied is zeer laag. Voor het noordelijke gedeelte van het plangebied zijn geen gegevens voorhanden.

Figuur 10 Het projectgebied aangeduid op de potentiële bodemerosiekaart (bron: geopunt).

1.3.2.2.3 Bodemgebruik

Het overgrote deel van het plangebied werd als andere bebouwing ingekleurd (rode kleur). Het oostelijke deel van het projectgebied is ingekleurd als akkerbouw (witte kleur).

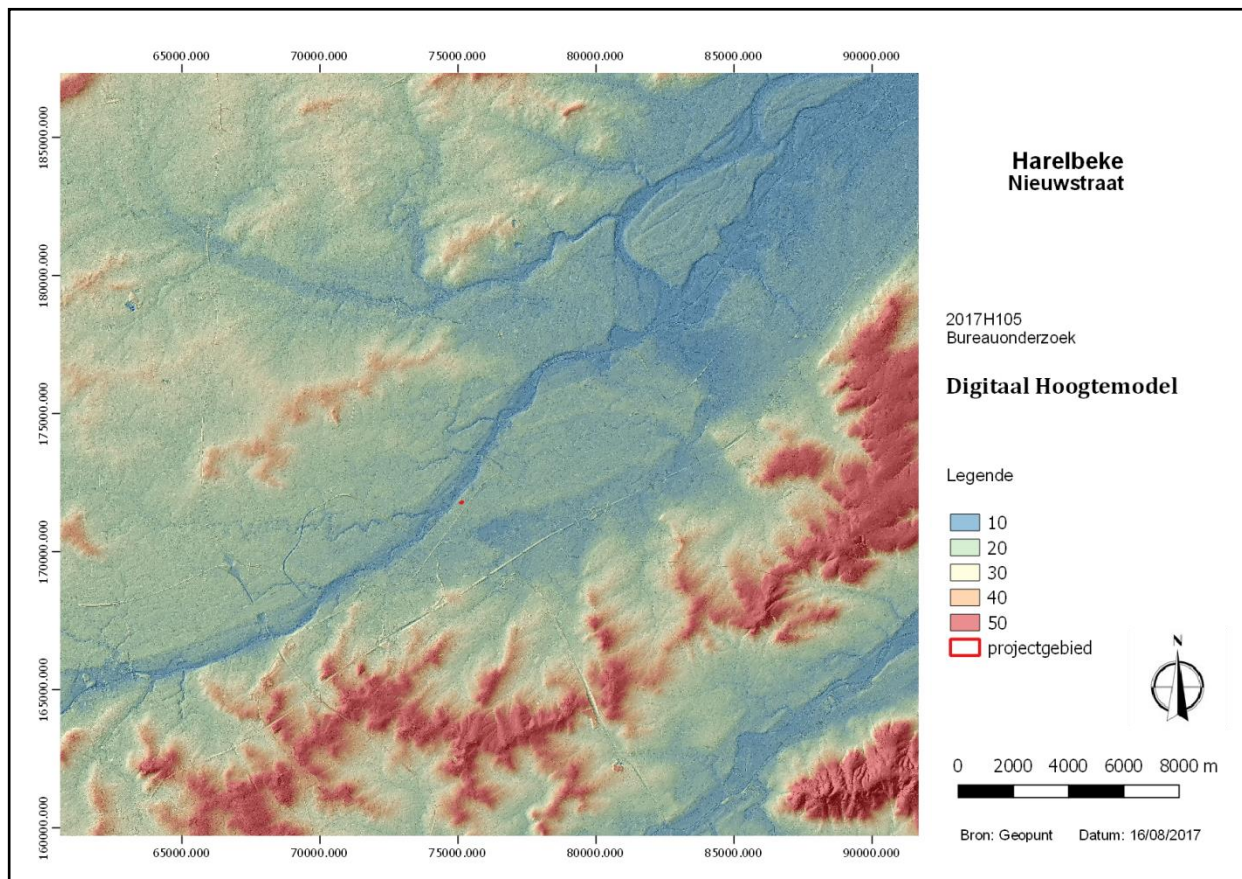
Figuur 11 Het projectgebied op de bodemgebruikerskaart (bron: geopunt).

1.3.2.3 Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHMV) en hoogteverloop

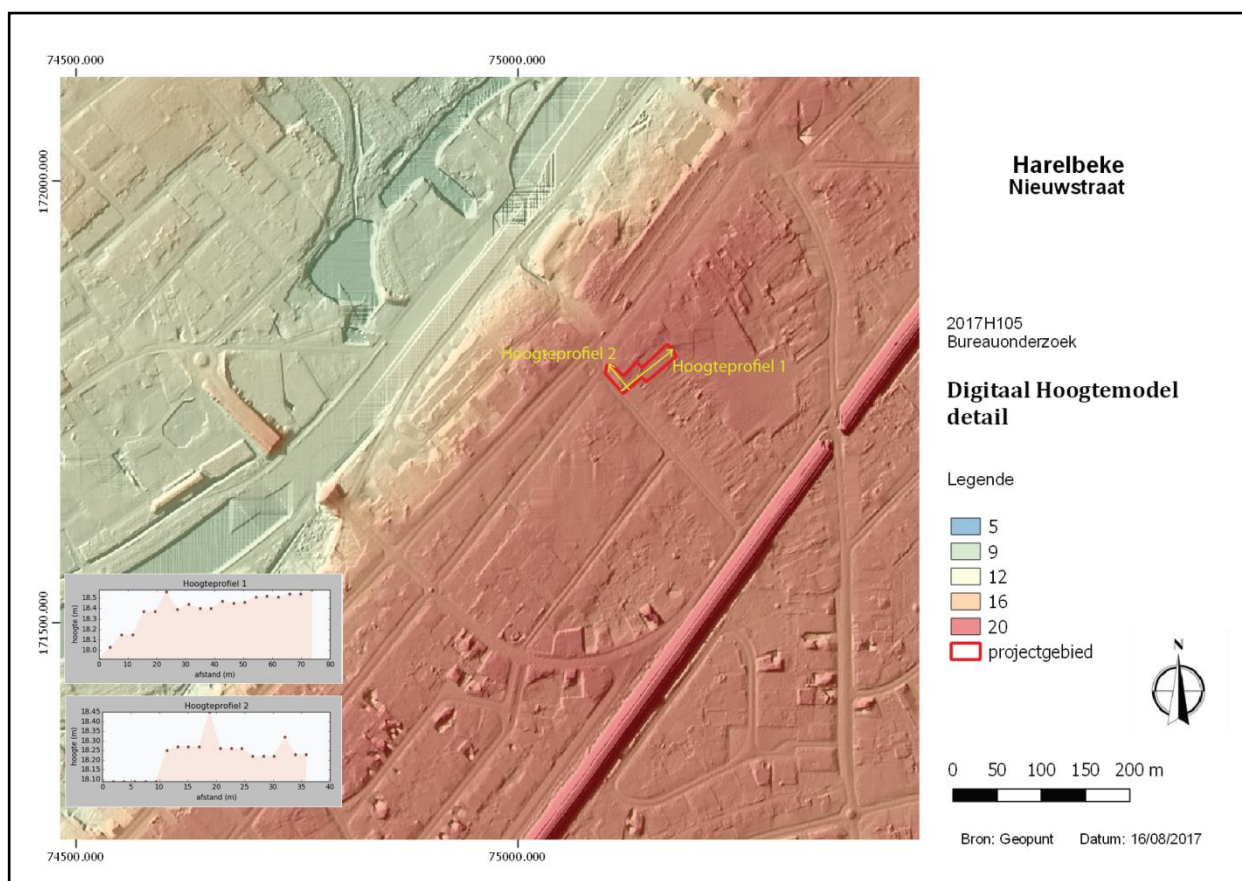
Het centrum van Harelbeke behoort fysisch-geografisch tot het Leie-Schelde-interfluvium met een noordelijke overgang naar de alluviale Leievallei. Het grondgebied wordt gekenmerkt door een zwak golvend reliëf van ca. +10m tot +25m TAW, met het hoogste punt nabij Keizershoek. De natuurlijke beekstelsels zoals deze van de Arentsbeek en Gaverbeek zijn grotendeels overwelfd en vaak kunstmatig omgeleid. Voor de stedelijke ontwikkeling betrof het landschap in Harelbeke vochtige riviergraslanden en bosfragmenten afgewisseld met licht geprononceerde kouterruggen met oorspronkelijk vruchtbaar akkerland.¹

Het projectgebied bevindt zich op de rechteroever van de Leie, in de Leievlakte. Binnen het plangebied stijgt het reliëf zwak van het zuidwesten (+17,9m TAW) richting het noordoosten (+18,6m TAW). Het zuidoost-noordwest verloop is eerder vlak.

¹ <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/125008> (geraadpleegd op 16/08/17).

Figuur 12 Het projectgebied aangeduid op het DTM (bron: geopunt).

Figuur 13 Het projectgebied aangeduid op het DTM met hoogteprofielen (bron: geopunt).

1.3.3 Gekende archeologische waarden

1.3.3.1 Historisch en cartografisch onderzoek

1.3.3.1.1 Historische achtergrond²

In de omgeving van Harelbeke zijn vondsten uit de steentijden en metaaltijden gekend. In de Romeinse periode bevonden zich wellicht twee hoofdbanen op het grondgebied van Harelbeke. Het betreft de weg van Cassel naar Tongeren, die over Kortrijk en Stasegem naar Oudenaarde liep, en de Romeinse verbinding Arras-Doornik-Kortrijk-Gent, langsheen de oostelijke oever van de Leie. De stad is gelegen ten noorden van een Romeinse vicus, die zich ter hoogte van Stasegem bevond. De inplanting hiervan werd eerder door de Gavers bepaald. Op het grondgebied van de historische stadskern van Harelbeke zijn eveneens aanwijzingen voor een kleine Romeinse nederzetting. Het betreft resten van muren en twee muntschatten, waaronder één uit de 4de eeuw.

Harelbeke is ontstaan op de rechteroever van de Leie, op een zandrug langsheen de rivier. De historische bewoning heeft zich ontwikkeld langsheen de Arendsbeek waar deze in de Leie uitmondde. De oudste vermelding zou dateren uit 629, in 691 wordt de benaming Harlebecca gebruikt. Etymologisch zijn een aantal verklaarbare pistes mogelijk. Het Germaanse harula zou zandige heuvelrug betekenen, de rug werd deels door de Arendsbeek of Arelbeek afgebakend. Een andere optie is dat harel afgeleid zou zijn van akkar wat glazen betekent waardoor de benaming gezien kan worden als 'glanzende beek'. Een derde optie is dat harla een variant van har of harw zou zijn hetgeen droog, ruw of hard betekent waardoor ruwe beek een optie is. Daarnaast kan harula ook op vlasvezel wijzen, of kan harel afgeleid zijn van een persoonsnaam.

In de middeleeuwen ligt het grondgebied Harelbeke wellicht deels in het Methelawoud, dat zich uitstreckte over Beveren-Leie, Desselgem en Deerlijk, met uitlopers tot Waregem en Harelbeke. Harelbeke wordt gelinkt met de vroegste geschiedenis van het graafschap Vlaanderen. Boudewijn I, de eerste Graaf van Vlaanderen, zou afstammen van de forestiers van Harelbeke ('woudgraven', koninklijke opzichters van bossen en wouden die tot koninklijk bezit behoren): Liederik (739-817), Ingelram (817-?) en Audacer (?). Deze afstamming berust echter wellicht op een poging om Boudewijn I een meer prestigieuze dynastieke afkomst te verlenen.

Vermoedelijk is in het begin van de 9de eeuw een eerste kleine kerk opgericht zijn te Harelbeke, naar verluidt door forestier Liederik. Eind 9de eeuw zou Harelbeke als persoonlijk bezit van graaf Boudewijn II ingelijfd worden. Daarbij zou een grafelijke residentie opgericht zijn, die zich mogelijk ten oosten van de kerk bevond. Mogelijk werd deze niet veel later verwoest door invallende Noormannen. Andere bronnen melden pas een latere verwoesting in de 11de eeuw waarbij ook de kerk vernield werd in een conflict tussen de Vlaamse Graaf en de stad Kortrijk. In de eerste helft van de 10de eeuw is alleszins het bestaan van een villa van graaf Arnulf I de Grote (918-965) bekend, die vermoedelijk teruggaat op een Karolingisch kroondomein.

Een volgende, belangrijke gebeurtenis is de stichting van het Sint-Salvatorskapittel door Boudewijn V tussen 1035 en 1042, waarbij de kerk herbouwd wordt. Een eerste vermelding van de kerk en nederzetting Harelbeke wordt gedaan in 1035. Onder Boudewijn V wordt het graafschap Vlaanderen hervormd, waarbij Harelbeke wordt ingedeeld onder de kasselrij Kortrijk. Deze kasselrij is opgedeeld in vijf roeden, waaronder de roede van Harelbeke die op zijn beurt opgedeeld wordt in 18 parochies. In de 11de eeuw

² <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/300296> en <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/125008> (geraadpleegd op 16/08/2017).

wordt een zwaaiikom in de Leie voorzien, die met balken afgesloten wordt. Langs de Leie weren ook banmolens opgetrokken.

De eerste aanduiding van Harelbeke als stad gebeurt in 1153, wanneer Harelbeke vermeld wordt als oppidum. Harelbeke had een eigen schepenhuis en poortერი. De stad kende geen ommuring en strekte zich uit vanaf het punt waar een eiland in de Leie was (ongeveer huidige Schipstraatje), tot aan het punt waar de Arendsbeek in de Leie uitmondt. Ten noorden van de Arendsbeek bevond zich het grafelijk domein. Bewoning was geconcentreerd langs de weg Kortrijk-Gent.

De belangrijkste nijverheid was de lakennijverheid. In 1385 kreeg de stad een octrooi dat de productie van laken en het houden van een jaarmarkt regelde. Nog in de 14de eeuw werd het hospitaal van Harelbeke opgericht. In de 14de en ook 15de eeuw had de stad te lijden onder enkele conflicten waarbij de stad meermaals geplunderd en deels verwoest werd. In de 16de eeuw kende de stad initieel een stabiele periode, vanaf de tweede helft kreeg het te lijden onder de godsdiensttwisten en de Spaans-Staatse Oorlog die tot in de 17de eeuw doorliep. Verder in de 17de en 18de eeuw werd het gebied weer betrokken in de oorlogen van de Franse koning Lodewijk XIV. De latere 18de eeuw kent meer stabiliteit, in deze periode werden verschillende infrastructuurwerken ondernomen, zoals de aanleg van de steenweg Kortrijk-Gent. Ook in de 19de eeuw werden tal van bouwwerken ondernomen in de stad. Zo wordt onder meer de spoorwegverbinding Kortrijk-Gent aangelegd waarbij in Harelbeke een station gebouwd wordt. In de 19de eeuw heerst in Harelbeke een bloeiende handelsnijverheid.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog is Harelbeke een Etappestation. In de omgeving worden vliegvelden aangelegd. Tijdens het interbellum bloeit vooral de vlasnijverheid en bouwnijverheid door enkele steenovens. Na de Tweede Wereldoorlog breidt de stadskern uit. Buiten het centrum worden enkele nieuwe wijken opgericht. In de jaren 1970 wordt de stadskern een aantal keer sterk gewijzigd. In 1977 fusioneert Harelbeke met Bavikhove en Hulste, waarbij een deel van het grondgebied overgeheveld wordt naar Kortrijk.

1.3.3.1.2 Historische kaarten

De oudste raadpleegbare kaart betreft de kaart van Jacob van Deventer (ca. 1550). Op deze kaart is een bebouwd centrum te zien langs een weg (Kortrijk – Gent) op de rechteroever van de Leie. Het plangebied ligt vermoedelijk in de onbebouwde zone. Op het plan van Sanderus (1641-1644) is er minder bebouwing aanwezig. Het plangebied bevindt zich vermoedelijk ter hoogte of meer waarschijnlijk net ten zuiden van enkele huisjes gelegen langs de weg (Kortrijk – Gent). De projectie op de kaart van Ferraris (1777) toont aan dat er in die periode geen bebouwing aanwezig was binnen het plangebied. Het plangebied was namelijk in gebruik als akkerland. De projectie op de Atlas der Buurtwegen is waarschijnlijk niet nauwkeurig en moet meer naar het noordoosten worden verschoven. Binnen het plangebied zijn enkele gebouwen aanwezig. De kaart Vandermaelen en Popp-kaart bevestigen dat er bebouwing aanwezig was ter hoogte van het plangebied. De orthofoto van 1971 is niet van een goede kwaliteit. Op de foto's uit 1990 en 2016 staat het projectgebied afgebeeld zoals de huidige toestand.

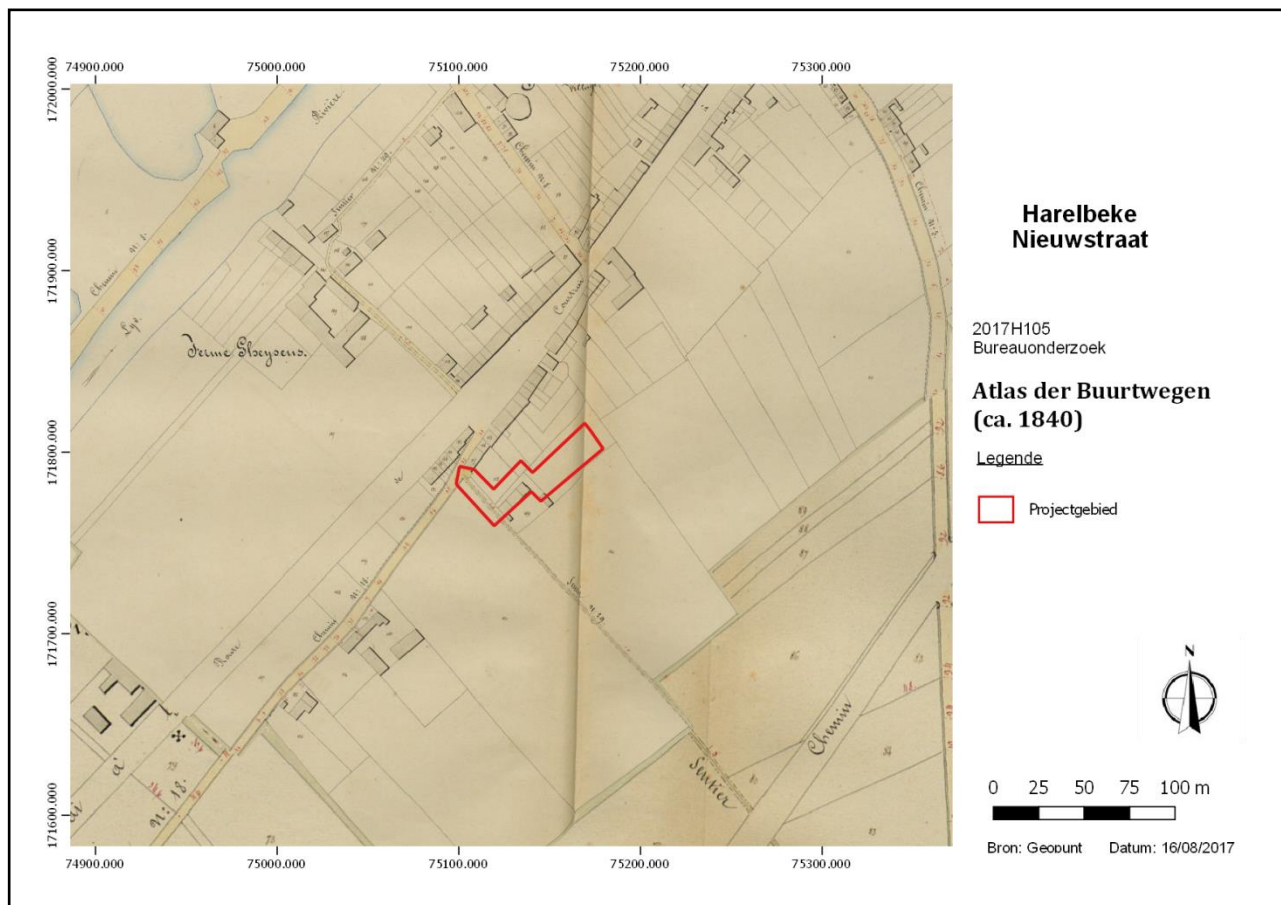
Figuur 14 Het plangebied (rode cirkel bij benadering) aangeduid op de kaart van Jacob van Deventer (1550) (bron: <http://bdh-rd.bne.es/viewer.vm?id=0000043514&page=1>).

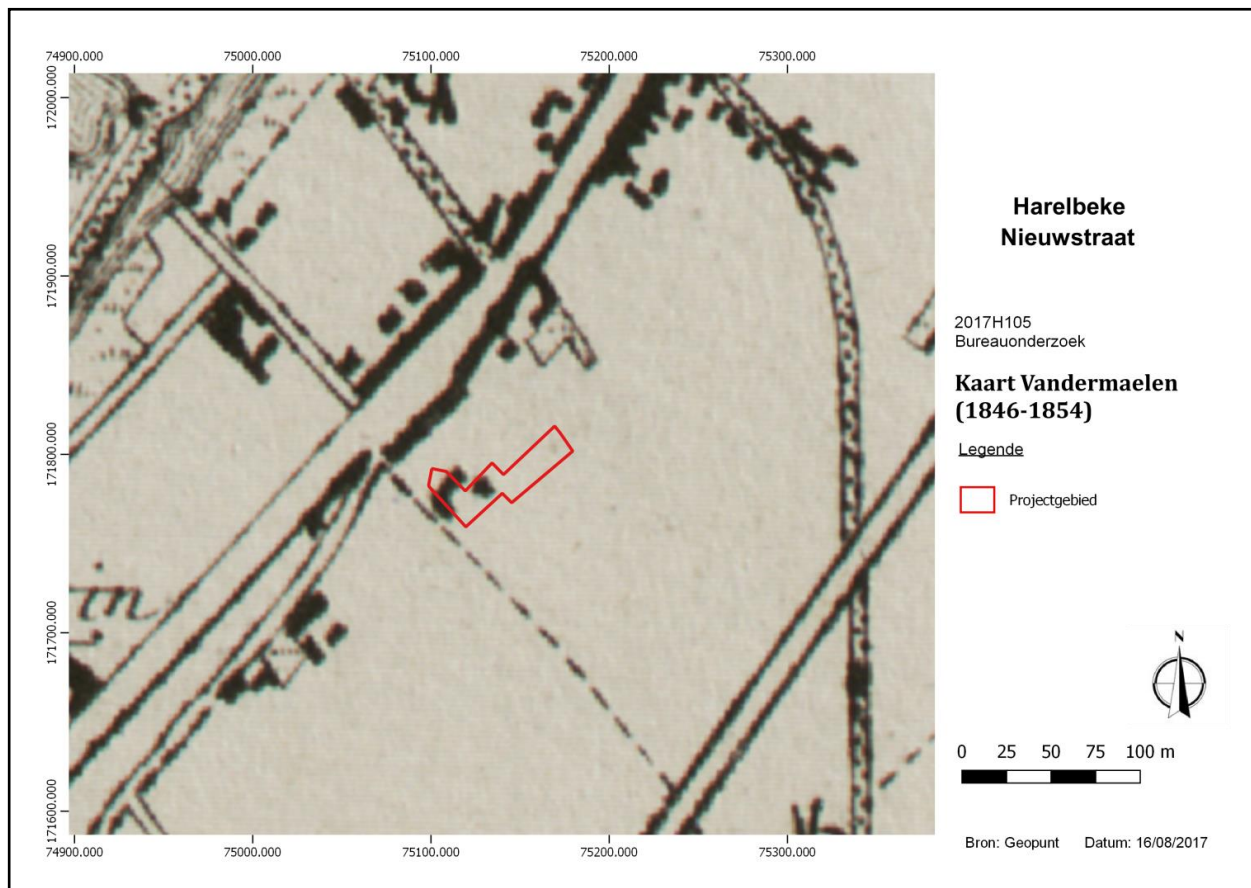
Figuur 15 Het projectgebied aangeduid op de kaart van Sanderus (1641-1644) (bron: https://nl.wikipedia.org/wiki/Harelbeke#/media/File:Harelbeke_-_Sanderus.jpg).

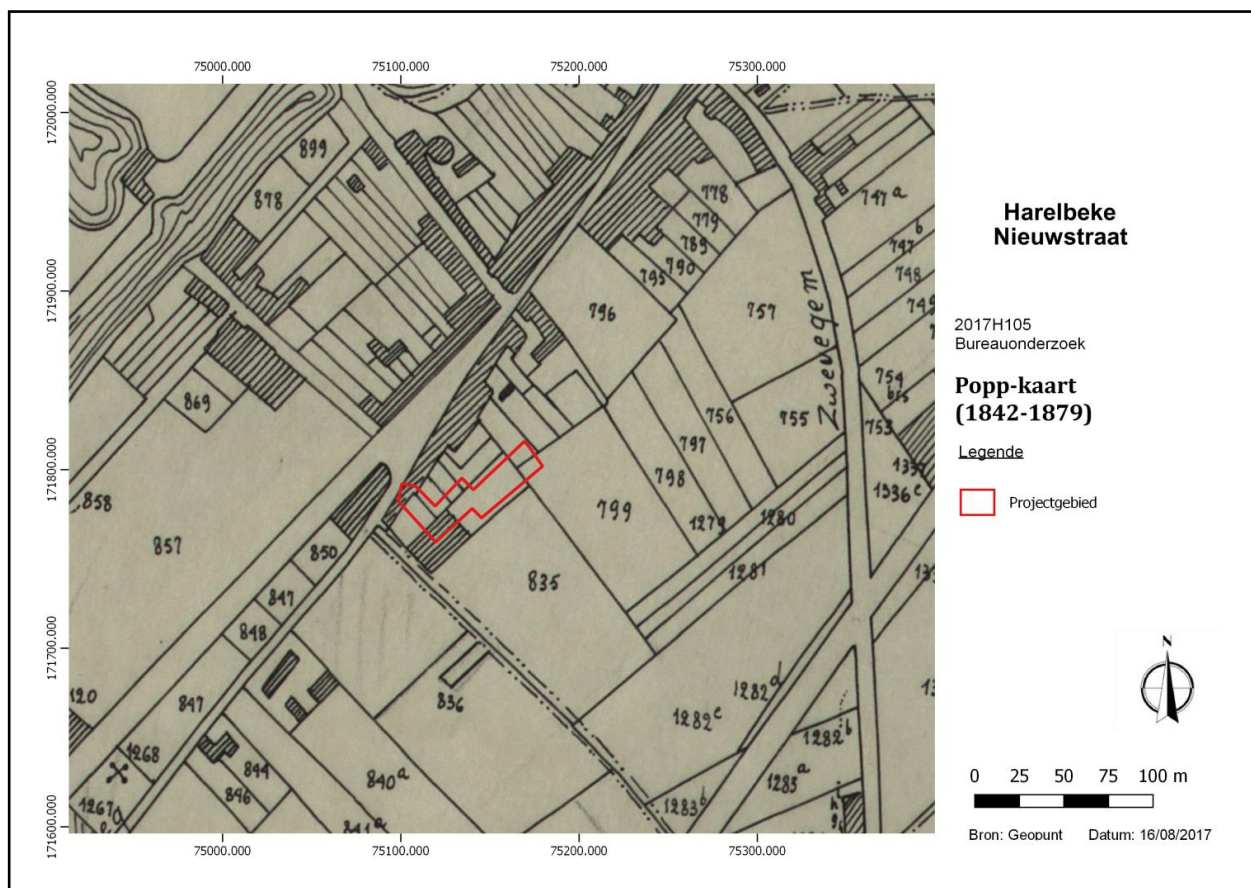
Figuur 16 Uitsnede uit de kaart van Ferraris (1777). (bron: geopunt)

Figuur 17 Uitsnede uit de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840) (bron: geopunt)

Figuur 18 Uitsnede uit de kaart Vandermaelen (1846-1854) (bron: geopunt)

Figuur 19 Uitsnede uit Popp-kaart (1842-1879) (bron: geopunt).

Figuur 20 Orthofoto uit 1971 (bron: geopunt).

Figuur 21 Orthofoto uit 1990 (bron: geopunt).

Figuur 22 Orthofoto uit 2016 (bron: geopunt).

1.3.3.2 Beschrijving van de gekende archeologische waarden

Voor het onderzoeksgebied werden in de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) van Onroerend Erfgoed in de nabije omgeving volgende archeologische (indicatieve) waarden en ondergrondse bouwhistorische waarden vastgesteld. De voornaamste sites zullen aangehaald worden.

Steentijden

Tijdens opgravingen aan de Gavermeersen (ID 76060) werden vondsten uit het epi-paleolithicum (Laat-Tjongeriaan) en vroeg-mesolithicum gedaan.³ Ter hoogte van Collegewijk (ID 76592) werden neolithische artefacten aangetroffen.⁴ Ten noorden van het gehucht Stasegem (ID 74670) werden eveneens vondsten uit het neolithicum gedaan.⁵ Net ten noordwesten van het plangebied, ter hoogte van Ten Overakker (ID 75118), werden in afvalkuilen artefacten uit het mesolithicum gevonden.

³ CROMBE Ph. 1998.

⁴ CASSEYAS, C. 1991.

⁵ DESITTERE M. 1970.

Metaaltijden

Net ten noordwesten van het plangebied werd een zwaard behorend tot de Karpertong-variant (met greeptong), van het type Huelva uit de late bronstijd gevonden.⁶ Ter hoogte van de Najaarsweg (ID 207026) werd tijdens een archeologische prospectie een kuil met handgevormd aardewerk gevonden.⁷

Romeinse periode

Ter hoogte van de Zandberg (ID 71089) werden verschillende vondsten gedaan die met Romeinse bewoning in verband kunnen gebracht worden.⁸ Stenen onderbouw werd aangetroffen ter hoogte van Olmenlaan III (ID 70338)⁹. Ter hoogte van Molhoek (ID 77317) werden Romeinse bewoningssporen aangetroffen alsook enkele brandrestengraven.¹⁰ Ter hoogte van Heerbaan II (ID 71092) werden twee waterputten en een vlakgraf aangetroffen.¹¹ Ter hoogte van de Schipstraat (ID 157257) werd een muntschat aangetroffen.

Middeleeuwen

Tijdens onderzoek aan de Sint-Salvatorkerk (ID 75802) werd aangetoond dat de crypte uit het midden van de 10de eeuw dateert. Ten noorden van de kerk (ID 76510) werden de funderingen van het middeleeuwse kapittelgebouw blootgelegd. Bij een in 2011 uitgevoerd proefsleuvenonderzoek tussen de Twee-Bruggenstraat en de Kortrijkstraat, ten noordoosten van het plangebied, werden enkele grachten aangesneden die in de 13de-14de eeuw gedateerd kunnen worden (CAI ID 159929). Eén gracht kan in de metaaltijden gedateerd worden daar deze bronstijd-ijzertijd aardewerk bevatte.¹² In 1973-1974 werd bij de heraanleg van de markt en Marktstraat een archeologische werfopvolging ondernomen (CAI ID 156380). Er werd een bijna ononderbroken profiel aangetroffen dat bestond uit een opeenvolging van puin-, brand- en afvallagen die vanaf de 14de eeuw te dateren waren en teruggevonden was volgens dezelfde oriëntatie van de Marktstraat. Dit wijst op het de ontwikkeling van de nederzetting langs een bestaande weg, die mogelijk zou teruggaan tot de Romeinse periode. Uit het onderzoek bleek ook dat de vallei van de Arendsbeek (omtrent Marktplaats, Leiestraat, Gentssesteenweg) vanaf de 14de eeuw geleidelijk opgevuld werd met grote massa's puin en afval. Onder deze pakketten bevond zich een uitgebreide palenconcentratie.¹³

Net ten zuiden van het projectgebied, ter hoogte van de Tramstraat (ID 157253), werden enkele afvalputten en beerputten uit de middeleeuwen aangetroffen.¹⁴

⁶ BRANDHERM, D. & WARMENBOL, E. 2008.

⁷ PIETERS T. 2013.

⁸ DESPRIET Ph. 1975.

⁹ DESPRIET Ph. 1980.

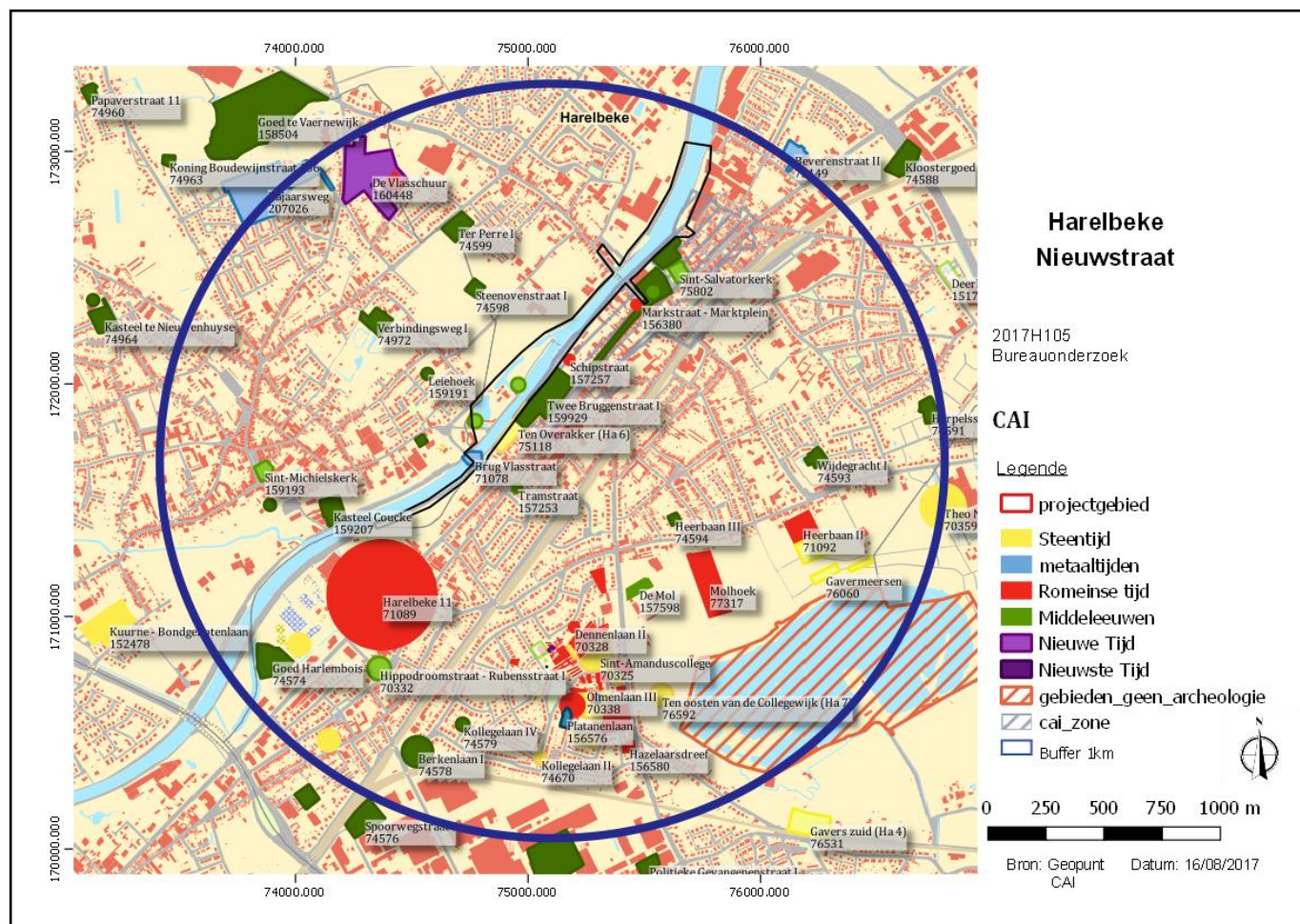
¹⁰ FERFERS F. 2008.

¹¹ MATTON, A. & FERFERS, F. 1993.

¹² COX L. 2011.

¹³ OOGHE R., DEBRABANDERE F., DESPRIET P. 1979.

¹⁴ Ibidem.

Figuur 23 CAI kaart met aanduiding van het projectgebied (bron: geopunt & CAI).

1.3.4 Onderzoeksvragen vs. bureauonderzoek

Wat is, op basis van de bestaande bronnen, het archeologisch potentieel van het projectgebied? Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van één of meerdere archeologische sites?

Het archeologisch potentieel van het plangebied is vrij groot, gezien de ligging in het centrum van Harelbeke binnen een archeologisch vastgestelde zone. Zowel voor de Romeinse periode als de middeleeuwen kent Harelbeke immers een groot archeologisch potentieel. Daarnaast zijn sporen van oudere perioden in de omgeving aanwezig.

Indien niet, kan de afwezigheid van indicaties op basis van de resultaten van het bureauonderzoek verklaard worden?

NVT

Indien wel, kan op basis van bestaande bronnen bepaald worden wat de aard, datering en bewaring is?
Zie hoger.

Wat is de verstoringshistoriek van het plangebied en welke invloed heeft dit op het archeologisch potentieel van het terrein?

Binnen het plangebied staan enkele huizen die het plangebied verstoord zullen hebben. Ook enkele bijgebouwen zullen de ondergrond licht verstoord hebben.

Welke impact hebben de geplande werken op het archeologisch bodemarchief?

Ter hoogte van de appartementsgebouwen en de huizen wordt een grote impact op de bodem verwacht. Het graven van funderingen en de aanleg van nieuwe nutsleidingen zullen de ondergrond ernstig verstoren. Ter hoogte van de parkeerplaatsen wordt enige impact verwacht. Het afgraven van de grond en het rijden van zwaar verkeer over deze grond kunnen de ondergrond verstoren. Ook de aanleg van de funderingen voor de garageboxen zal de ondergrond verstoren.

Wat is het wetenschappelijk kennispotentieel van een eventueel aanwezige archeologische site?

Gezien nog niet veel kennis aanwezig is over de ontwikkeling van Harelbeke is de potentiële archeologische kenniswinst groot.

1.4 Conclusie

Aanleiding van onderhavig bureauonderzoek is de geplande bouw van appartementen, woningen en garages ter hoogte van de Nieuwstraat te Harelbeke (Prov. West-Vlaanderen). Het projectgebied wordt in deze studie Harelbeke Nieuwstraat genoemd.

Met dit bureauonderzoek wordt de eerste stap gezet van het archeologisch vooronderzoek met het oog op het bekomen van een bekrachtigde archeologienota en aldus de behartiging van de archeologische belangen binnen de planrealisatie conform het actueel Vlaams erfgoedbeleid.

Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige aanvraag gelegen binnen een archeologische zone waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 100m² of meer bedraagt en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 300m² of meer bedraagt. De totale oppervlakte van het plangebied in kwestie bedraagt 1450m². Vandaar is men verplicht een archeologienota bij de aanvraag in te dienen.

Het plangebied (1450m²) is gelegen op de hoek van de Kortrijksestraat en de Nieuwstraat te Harelbeke (West-Vlaanderen). Ter hoogte van het plangebied staan enkele gebouwen.

Er wordt een stedenbouwkundige vergunning aangevraagd voor de afbraak van bestaande woningen en de bouw van 9 appartementen, 3 woningen en enkele overdekte parkeergarages. De appartementen worden gebouwd binnen de contouren van Nieuwstraat 1 en Kortrijksestraat 109. De drie woningen komen ten zuidoosten en aanpalend aan de appartementen te liggen. In het noordoostelijke deel van het plangebied worden 19 bovengrondse parkeergarages aangelegd met daartussen waterdoorlatende verharding. In het uiterste noorden van plangebied plant de initiatiefnemer de bouw van een overdekte staanplaats. Ter hoogte van de appartementsgebouwen en de huizen wordt een grote impact op de bodem verwacht. Het graven van funderingen en de aanleg van nieuwe nutsleidingen zullen de ondergrond ernstig verstoren. Ter hoogte van de parkeerplaatsen wordt enige impact verwacht. Het afgraven van de grond en het rijden van zwaar verkeer over deze grond kunnen de ondergrond verstoren. Ook de aanleg van de funderingen voor de garageboxen zal de ondergrond verstoren.

Het archeologisch potentieel van het plangebied is vrij groot, gezien de ligging in het centrum van Harelbeke binnen een archeologisch vastgestelde zone. Zowel voor de Romeinse periode als de middeleeuwen kent Harelbeke immers een groot archeologisch potentieel. Daarnaast zijn sporen van oudere perioden in de omgeving aanwezig. Gezien nog niet veel kennis aanwezig is over de ontwikkeling van Harelbeke is de potentiële archeologische kenniswinst groot. De te nemen maatregelen worden besproken in deel 2.

Deel 2: Resultaten van het proefsleuvenonderzoek

2.1 Beschrijvend gedeelte

2.1.1 Administratieve gegevens

Tabel 2: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) Projectcode	2018A364	
b) Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan	/	
c) De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	Janiek Degryse OE/ERK/Archeoloog/2015/00043	
d) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Harelbeke
	Deelgemeente	/
	Postcode	8530
	Adres	Nieuwstraat
	Toponiem	Nieuwstraat
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X _{min} = 75170 Y _{min} = 171781 X _{max} = 75120 Y _{max} = 171803
e) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Harelbeke, Afd. 1, Sectie A, nrs. 831r, 832h en 833m Figuur 1	
f) Begin – en einddatum van het onderzoek	30/01/2018	
g) Alle betrokken actoren en specialisten	Erik Verbeke (veldwerkleider) Fedra Slabbinck (archeoloog) Steven De Decker (aardkundige) Floris Beke (wetenschappelijke begeleiding) Arno van den Dorpel (materiaalspecialist middeleeuwen) Dr. Guy De Mulder (materiaalspecialist metaaltijden)	
h) Relevante termen uit de thesaurus	Vooronderzoek met ingreep in de bodem Proefsleuven	

2.1.2 Archeologische voorkennis

Harelbeke is vooral gekend vanwege zijn Romeinse sites. Naast de Romeinse periode is het prehistorisch voortraject echter evenzeer van belang voor het grondgebied van Harelbeke. De eerste sporen van menselijke aanwezigheid in de regio klimmen op tot het einde van de vroege en de midden-steentijd. De Leie en de Gaverbeek vormden hun eigen valleien en zo ontstond een landschap met strategisch kleine zanderige heuveltjes. Op die manier ontwikkelde zich een gevarieerd landschap met afwisselend natte en beter gedraineerde gronden. Jager-verzamelaars, op zoek naar droge plaatsen op de grens van twee verschillende ecologische zones, bewoonden frequent de hoger gelegen oevers van de Gaverbeek. Een ruim aantal prospecties en opgravingen rond de Gavers bevestigen deze oude menselijke aanwezigheid. In 1975 en 1977 werd een kleine nederzetting uit de steentijd aangetroffen tussen de Teesweg en de Theo Nuytensslaan waarbij meer dan 2000 artefacten werden gerecupereerd.¹⁵

¹⁵ Plets et al. 2013, 23-27.

Gedurende het neolithicum nam het belang van de nomadische jager-verzamelaar af en in het vierde millennium voor Christus kende de landbouw een zekere ontwikkeling. Verspreid over het grondgebied van Harelbeke indiceren een aantal archeologische vondsten menselijke aanwezigheid gedurende de ijzertijd. Rond het begin van de jaartelling waren de hoger gelegen delen van het landschap allicht bewoond door landbouwers, doch er was geen sprake van een uitgebouwde ijzertijdnederzetting op de Collegewijk.¹⁶

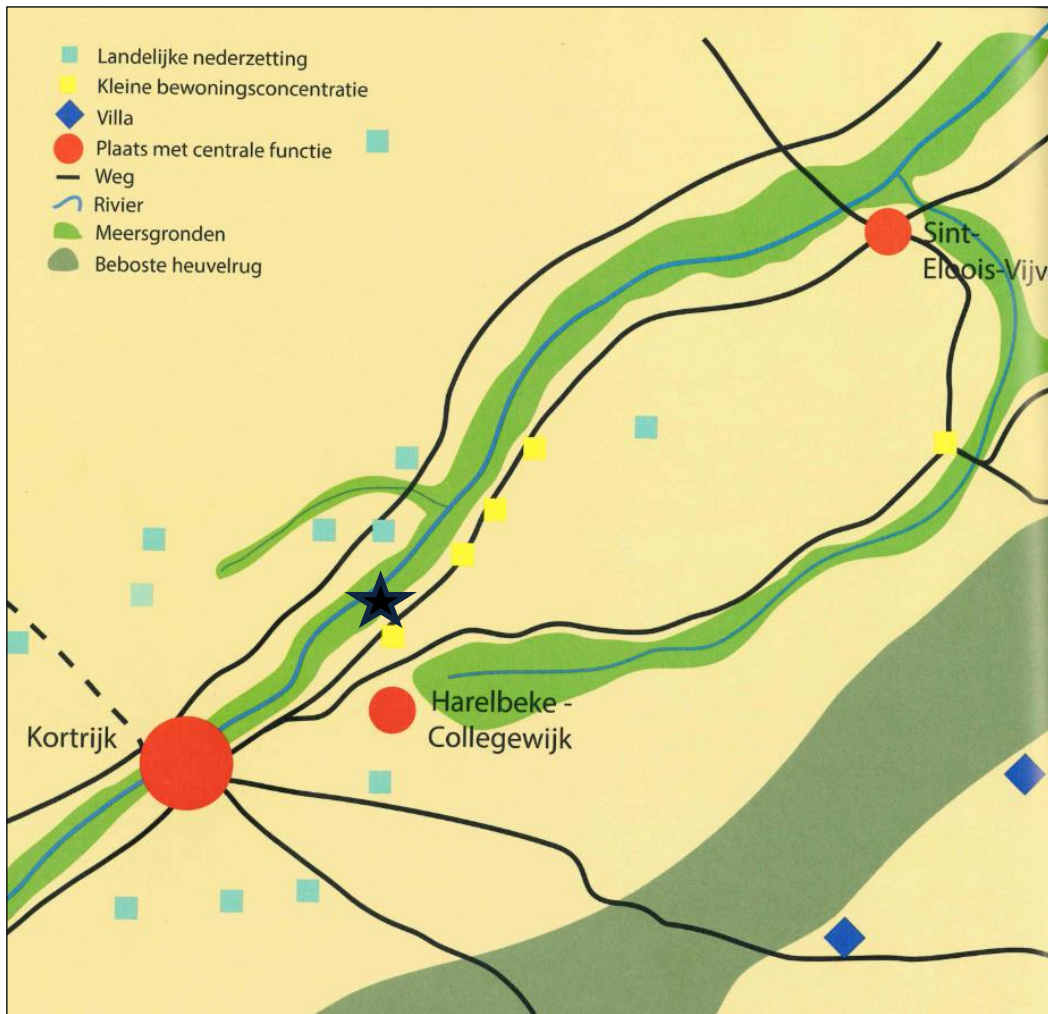
De regio rond Harelbeke kan onderverdeeld worden in drie delen. In het westen ligt de Leievallei met de Gaverbeek als belangrijke zijarm, in het oosten ligt de Scheldevallei én tussen deze twee valleien liep een beboste kam. In de Scheldevallei zijn voor de Romeinse periode verschillende omvangrijke boerderijen van rijke landeigenaars aangetroffen. De Leievallei echter, kent een andere ruimtelijke inrichting, landgebruik en bewoningspatroon. De bebouwing en proto-industriële activiteit concentreerde zich langsheen de Leie en de regionale wegen. In de ruimere omgeving tekende zich een meer open, ruraal landschap af. De positie bij een waterweg als de Leie was belangrijk voor transport en tevens was de aanwezigheid van water belangrijk voor ambachtelijke productie en landbouw. De moerassige riviervalleien leenden zich dan weer tot goede graasgebieden voor het vee.¹⁷

Naast de klassieke Romeinse heerbanen, die de grootste verkeersassen waren, was er een veel complexer en uitgebreider transportnetwerk van regionale wegen die bewoningskernen met elkaar en het achterland verbonden. Naast de nabijheid van water en wegen werd de aantrekkingskracht van het gebied tevens bepaald door de natuurlijke rijkdommen van de streek. De regio had rijke meersgronden die geschikt waren voor veeteelt, drassige depressies die rijk waren aan moerasijzererts, waterzieke gronden voor het verbouwen van vlas en de aanleg van rootputten, goed gedraineerd akkerland en kleigrond die productie van aardewerk en bouwmaterialen mogelijk maakte. Het nabijgelegen Kortrijk, waar zich een legerkamp situeerde, was een economisch interessante afzetplaats. Teven woonden ex-militairen en de familie vaak in de nabijheid van een kamp, alwaar ze aan landbouw en kleinschalige productie deden.¹⁸

¹⁶ Plets et al. 2013, 31.

¹⁷ Plets et al. 2013, 57 (bijdrage van Defrancq, J.)

¹⁸ Plets et al. 2013, 57 (bijdrage van Defrancq, J.)

Figuur 24: Nederzettingen in en rond Harelbeke. Locatie onderzoeksterrein is bij benadering aangeduid met een zwarte ster. (Bron: Plets et al. 2013, 36.)

2.2 Onderzoeksopdracht

2.2.1 Vraagstelling

Wat de onderzoeksvragen betreft moet een inschatting gemaakt worden van de archeologische resten en de bedreiging ervan. Het onderzoek dient minimaal een antwoord te geven op onderstaande vragen:

- Welke zijn de waargenomen horizonten, beschrijving + duiding?
- Zijn er tekenen van erosie? In hoeverre is de bodemopbouw intact?
- Waardoor kan het eventueel ontbreken van een horizont verklaard worden?
- Zijn er sporen aanwezig? Wat is de aard en de datering van de sporen?
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Wat is de relatie tussen de bodem, de archeologische sporen en de landschappelijke context?
- Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)?
- Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?
- Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?
- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?

- *Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maatregelen behoud in situ)?*
- *Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven:*
- *Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?*
- *Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?*
- *Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?*
- *Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?*

Het onderzoek wordt als geslaagd beschouwd als, na afloop van onderzoek, een antwoord op bovenstaande vragen geformuleerd kan worden.

2.2.2 Randvoorwaarden

Niet van toepassing.

2.2.3 Geplande werken

Cfr. 1.2.5 Geplande ingrepen en hun impact op het bodemarchief.

2.3 Werkwijze en strategie

2.3.1 Motivering onderzoeksstrategie

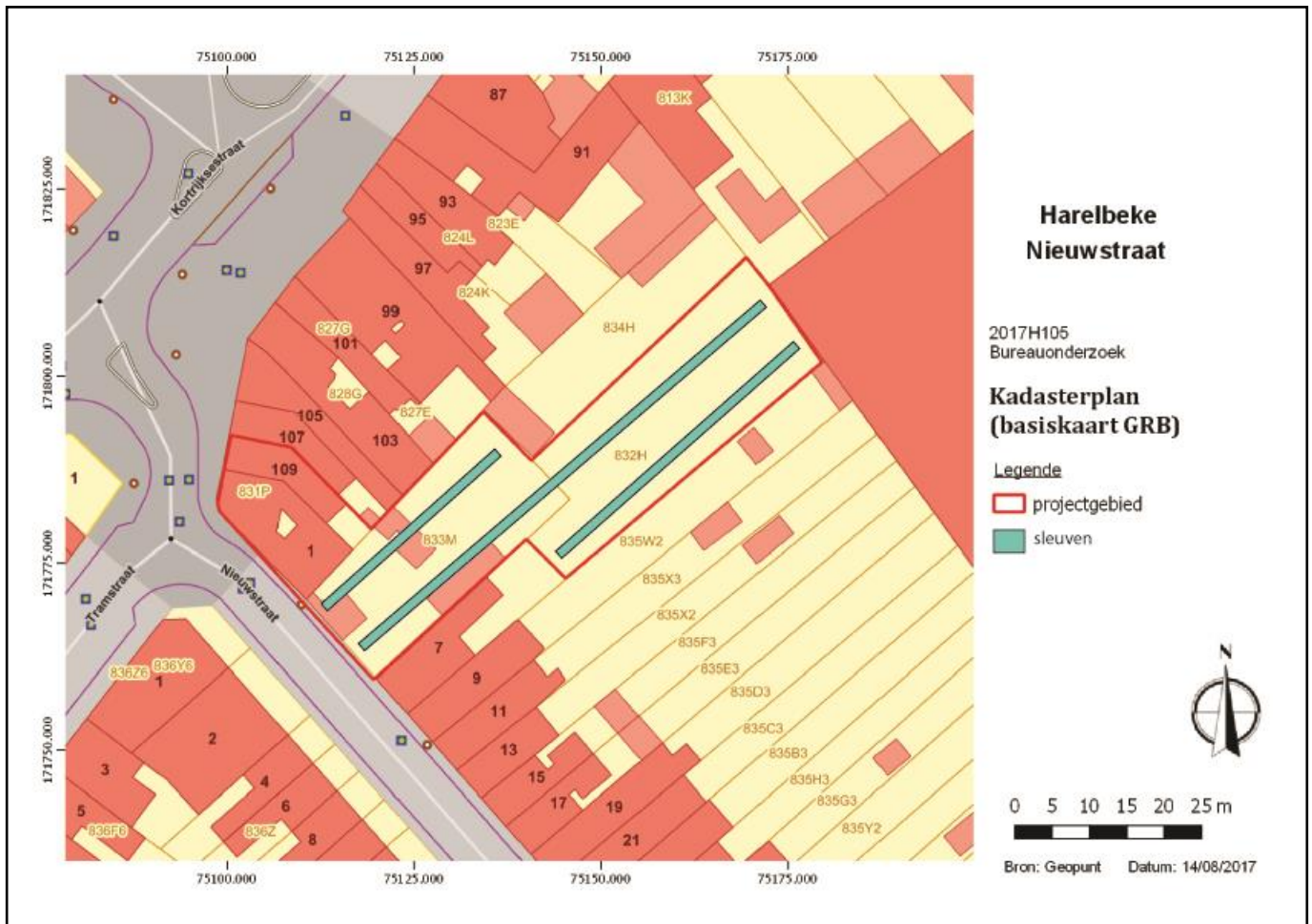
Voor de locatie Harelbeke Nieuwstraat wordt, omwille van voorgaande argumentatie, een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem als meest geschikte onderzoeksmethode naar voor geschoven. Dit onderzoek dient uitgevoerd te worden volgens de Code van Goede Praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek, opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, zoals opgesteld door het Agentschap Onroerend Erfgoed.

Het uitgesteld traject impliceert dat de prospectie pas van start kan gaan na de sloop van de te slopen aanwezige gebouwen en het rooien van de bomen tot op het niveau van het maaiveld.

Teneinde na te gaan of er archeologisch relevante grondsporen aanwezig zijn binnen het onderzoeksgebied, moet worden gebruik gemaakt van de inplanting van parallelle ononderbroken proefsleuven in het onderzoeksgebied. Bij de inplanting bedraagt de afstand tussen de proefsleuven minimum 12m en maximum 15m (van middenpunt tot middenpunt). Voor de uitgraving wordt gebruik gemaakt van een niet-getande graafbak. De sleuven zijn 1,80m tot 2m breed en NO-ZW georiënteerd. In dit geval zullen 3 NO-ZW georiënteerde sleuven aangelegd worden. Daarnaast worden extra volg-, dwarssleuven of kijkvensters aangelegd om beter inzicht te krijgen in de aard van de aangetroffen archeologische sporen.

De prospectie wordt als succesvol beschouwd, indien alle waargenomen archeologische sporen op een wetenschappelijke wijze onderzocht zijn, er een beargumenteerd antwoord op de onderzoeksvragen geformuleerd kan worden en het eindrapport wordt opgeleverd.

2.3.2 Organisatie van het vooronderzoek

Figuur 25: Voorstel van proefsleuven op de GRB basiskaart (Bron: Geopunt).

Er wordt 10%, oftewel ca. 120m², van de onderzoekbare oppervlakte opengelegd door middel van sleuven en 2,5%, oftewel ca. 30m², door middel van volg-, dwarssleuven of kijkvensters. In totaal komt dit neer op 150m². Op die manier is er een maximale info voor een minimale kost.

De grond wordt gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Het dichten gebeurt op zo'n manier dat de originele bodemopbouw opnieuw bekomen wordt en dat de draagkracht van de bodem minstens gelijk is aan de draagkracht voorafgaand de start van het veldwerk. Indien nodig worden kwetsbare sporen (bv. urnengraven) afgedekt met waterdoorlatende doek.

Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage van de hierboven beschreven methodes dienen te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk.

De grondwerken werden uitgevoerd door de firma Demarez-Marreel bvba. De prospectie werd uitgevoerd door Erik Verbeke (veldwerkleider en erkend archeoloog), Fedra Slabbinck (archeoloog) en Steven De Decker (aardkundige).

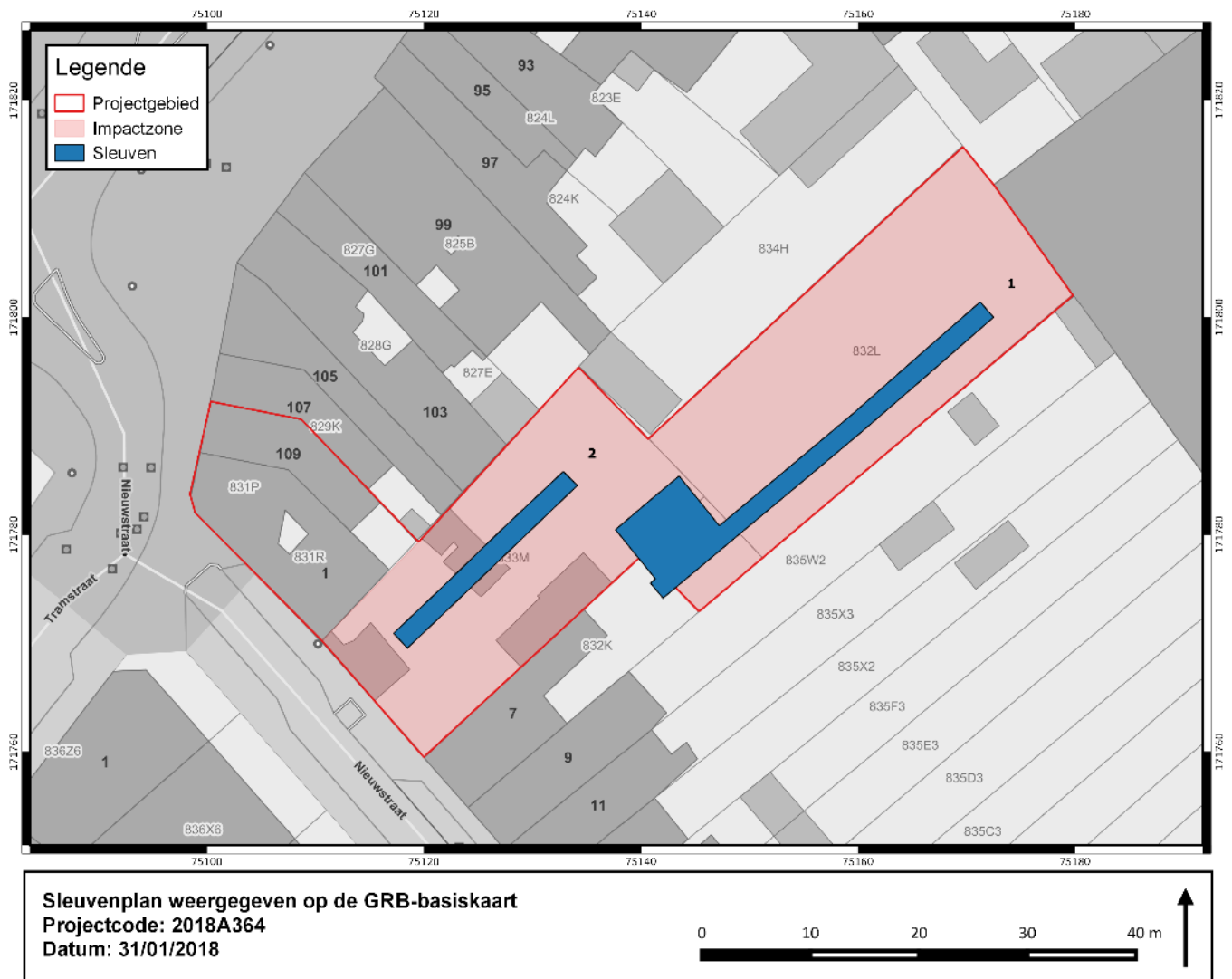
Het uitzetten van vaste punten gebeurde met de GPS. Het uitzetten van de proefsleuven en alle metingen werden a.d.h.v. deze vaste punten met behulp van de RTS gedaan.

2.3.3 Gebruikte materiaal

De sleuven werden in aanwezigheid van de erkend archeoloog aangelegd met een 21 ton rupskraan met een platte graafbak van 1,8m breed. Nadat het juiste niveau werd bereikt konden de aanwezige sporen geïdentificeerd worden. Na het opschaven werden deze geregistreerd met behulp van voorgedrukte

fotoformulieren en een Nikon COOLPIX AW120 camera. De dimensies en oriëntatie werden aangeduid met een noordpijl en een schaalbalk. De vondsten werden ingezameld en geregistreerd volgens de vigerende wettelijke normen.

2.3.4 Beschrijving en motivering eventuele afwijkende methodiek en bijstellingen van de oorspronkelijke strategie

Figuur 26: Proefsleuven en kijkvensters geprojecteerd op de kadasterkaart (bron: Geopunt).

De onderzoekbare oppervlakte bedroeg ca. 1200m². De sleuven die werden aangelegd hadden een totale oppervlakte van 113,2m², wat neerkomt op 9,43% van de onderzoekbare oppervlakte. Het tekort aan sleuvenoppervlakte was te wijten aan de beperkte bewegingsruimte van de kraan tussen de gebouwen die nog aanwezig zijn. Het tekort werd gecompenseerd door de oppervlakte van het kijkvenster, dat 44,8m² ofwel 3,73% van de onderzoekbare oppervlakte bedroeg.

2.3.5 Inbreng specialisten

Gezien er geen vervolgonderzoek wordt geadviseerd, werd getracht om zoveel mogelijk informatie te halen uit het aangetroffen materiaal. Na initieel bekeken te zijn door Floris Beke (interne materiaalspecialist metaaltijden) werd daarom een tweede analyse van het materiaal uit de metaaltijden uitgevoerd door dr. Guy De Mulder (materiaalspecialist metaaltijden van de Universiteit Gent).

Administratieve gegevens

Vondstnummers: 1 t.e.m. 7

Materiaalcategorieën: aardewerk (AW), vuursteen (SVU)

Terreinmethodiek

De vondsten werden aangetroffen tijdens de aanleg van het vlak of bij het couperen van een spoor. Alle vondsten werden verzameld met de hand. Na afloop van het veldwerk werden zij gewassen, gedroogd en ingepakt. De meest relevante vondsten werden gefotografeerd en/of getekend.

Methode en technieken van assessment

Het materiaal werd bekeken door A. van den Dorpel (materiaalspecialist middeleeuwen), F. Beke (materiaalspecialist metaaltijden) en dr. G. De Mulder (materiaalspecialist metaaltijden Universiteit Gent). Het werd vervolgens ingevoerd in de inventaris die in bijlage zit (cfr. 4.3). De opgenomen gegevens zijn o.a. het aantal individuen, het gewicht, het soort aardewerk en eventuele opmerkingen. Tevens werd getracht een datering van het materiaal te bepalen.

Tabel 3: Aantal vondstnummers per materiaalcategorie

Materiaalcategorie	Aantal vondstnummers
Aardewerk (AW)	6
Vuursteen (SVU)	1

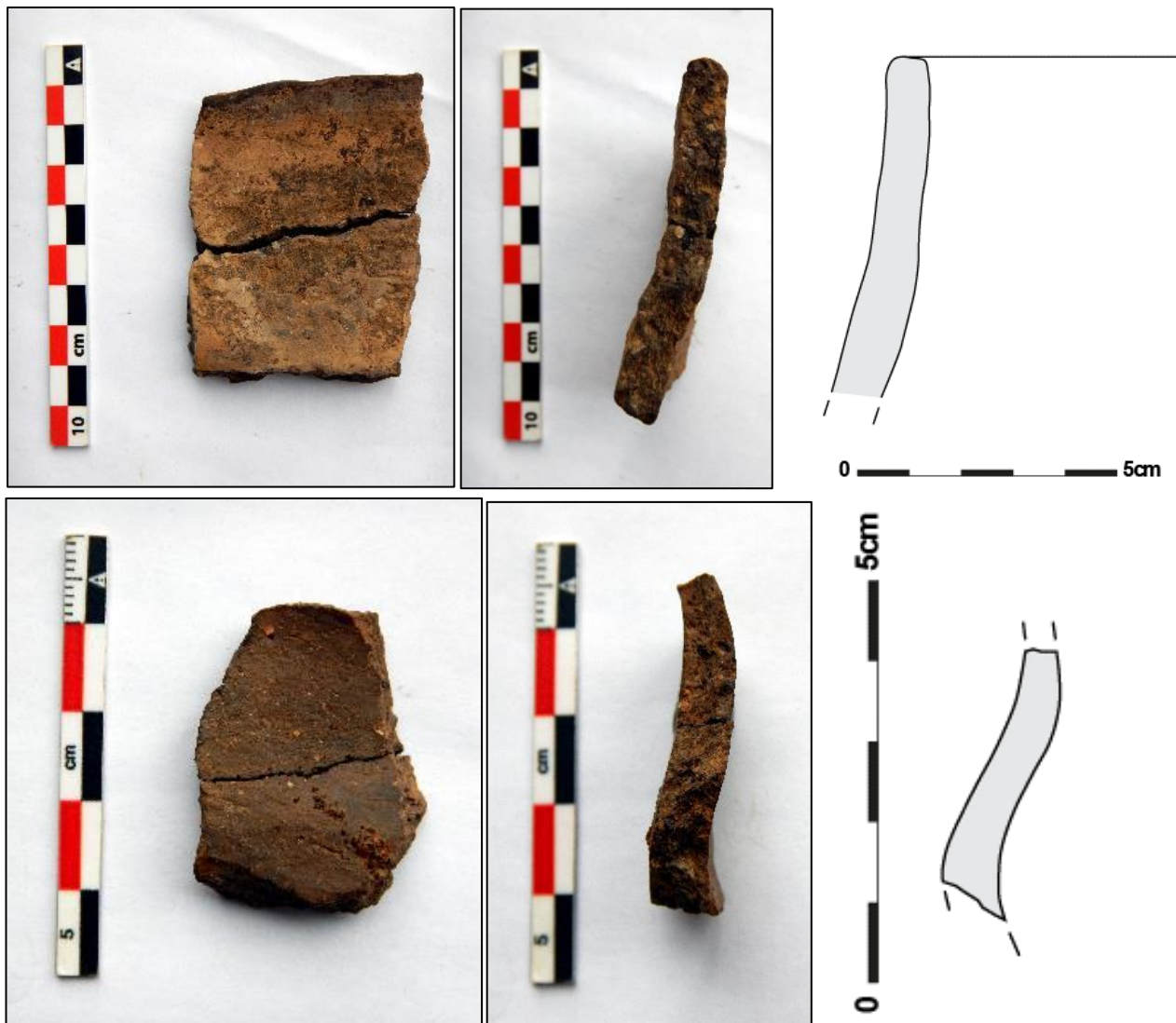
Metaaltijden

In een kuil (S1) werden een sterk verbrokkeld fragment handgevormd aardewerk aangetroffen (vnr. 5). Het kan niet nauwer gedateerd worden dan metaaltijden.

Figuur 28: Detail van het sterk verbrokkeld fragment in S1 (vnr. 5).

Vlabbij S1 werd een windval aangetroffen waarin zich 27 fragmenten handgevormd aardewerk en een bewerkt vuursteenfragment bevonden (vnr. 1, 6 en 7). Op basis van type verschralling en dikte kunnen minimum 3 individuen onderscheiden worden in het aardewerk. Een randfragment met vrijwel recht opstaande rand is het enige randfragment dat werd aangetroffen en is niet bijzonder diagnostisch. Ook het S-vormige profiel van twee aan elkaar passende kleine fragmenten, die mogelijk afkomstig zijn van een beker, is weinig diagnostisch. De grove chamotteverschralling en het gebrek aan besmeten wandfragmenten suggereren een datering in de late bronstijd tot vroege ijzertijd, het sluit echter een datering in de late ijzertijd niet uit. De late bronstijd en late ijzertijd begrenzen wel het tijds kader waarin het aardewerk moet gedateerd worden. Een Romeinse datering is m.a.w. uit te sluiten.

Figuur 29: Foto's en tekening van het randfragment (bovenaan) en van de fragmentjes met S-vormig profiel (onderaan).

Het vuurstenen artefact is wellicht te interpreteren als gefragmenteerde afslag. Hoewel dit soort vondsten vaak gekoppeld wordt aan de steentijden, wordt ook regelmatig vastgesteld dat ze in de metaaltijden gerecupereerd worden. Het is dan ook niet ongebruikelijk dat ze in associatie met aardewerk uit de metaaltijden worden aangetroffen. Bovendien is het binnen de context van de winval niet onmogelijk dat er materiaal uit verschillende perioden werd begraven indien het loopvlak ongewijzigd bleef sinds de steentijden.

Figuur 30: Dorsale (links) en ventrale (rechts) zijde van de gefragmenteerde afslag (vnr. 7).

Middeleeuwen - nieuwe tijd

Ook het jongere materiaal is weinig diagnostisch. Er werden drie fragmenten rood geglazuurd aardewerk aangetroffen. Een oorfragment van een horizontaal geplaatst oor werd in de Ap2-horizont aangetroffen en is wellicht afkomstig van een teil (vnr. 2). Een bodemfragment is afkomstig uit een relatief recente kuil (S2) en bevindt zich vermoedelijk niet in situ (vnr. 3). Een klein wandfragment werd wellicht wel in situ aangetroffen in een kuil (S4) in WP 2 (vnr. 4). Opnieuw bieden de vormtypes, voor zover deze kunnen achterhaald worden geen precieze datering waardoor deze fragmenten op basis van baksel niet nauwer te dateren zijn dan laat middeleeuws of jonger.

Figuur 31: Het oorfragment (links, vnr. 2) en het bodemfragment (rechts, vnr. 3).

2.6 Assessment van de stalen

Niet van toepassing. Er werden geen stalen genomen.

2.7 Conservatie-assessment

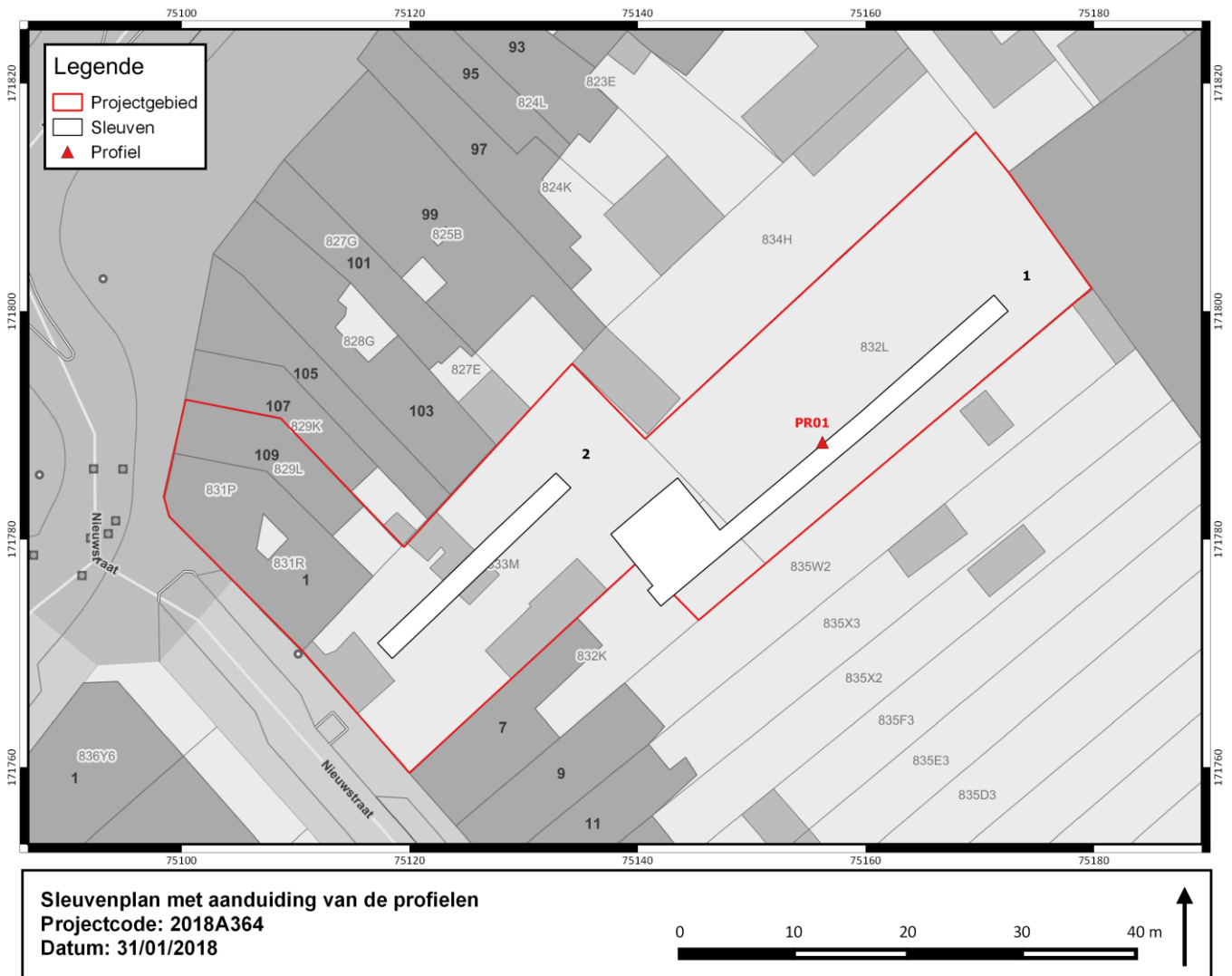
Het aangetroffen vondstmateriaal heeft geen verdere speciale conservatiemaatregelen. De reeds genomen basismaatregelen (verpakking van het aardewerk in plastic zakjes met gaatjes) zijn voldoende om een bewaring van het materiaal in een daarvoor voorzien depot te garanderen.

2.8 Assessment van de sporen

2.8.1 Manifestatie archeologische site aan het huidig oppervlak

Er werden geen archeologische sporen aan het huidige oppervlak aangetroffen.

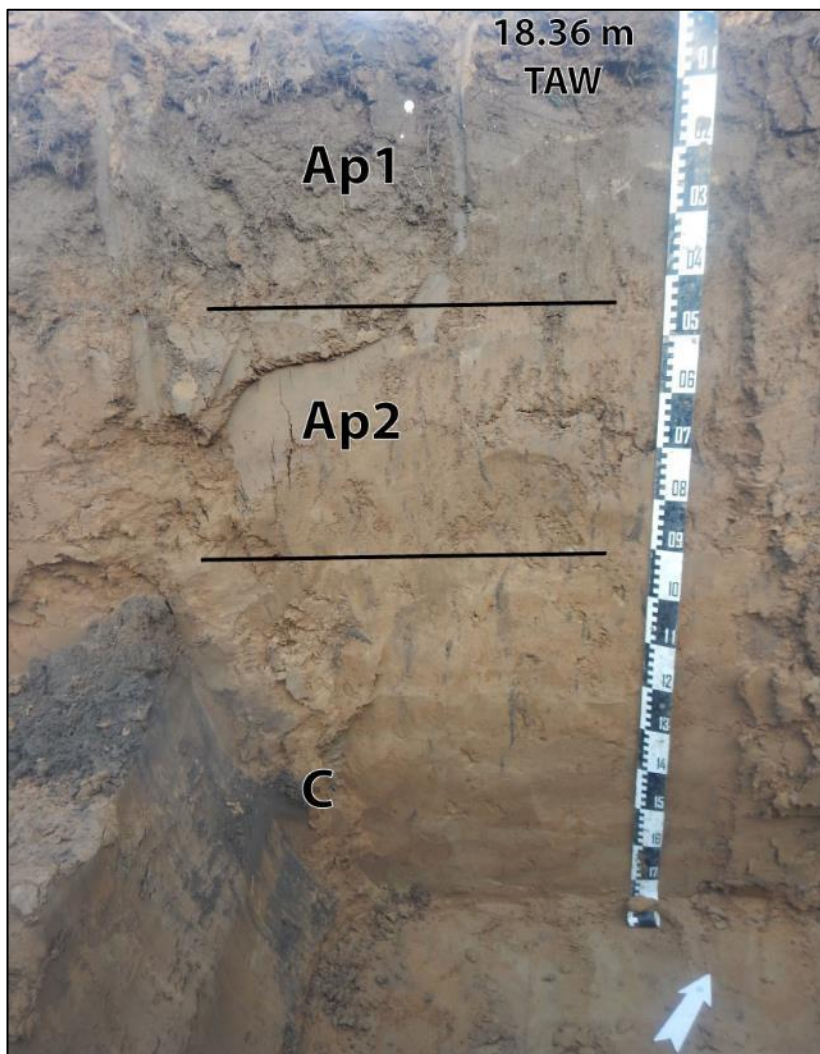
2.8.2 Bodemopbouw en stratigrafie

Figuur 32: Sleuvenplan met weergave van de profiellocaties.

Er werd gekozen om slechts 1 bodemprofiel te plaatsen in proefsleuf 1 gezien de quasi volledige versterking in proefsleuf 2 en de beperkte oppervlakte van het terrein. Hierdoor kon een representatief beeld bekomen worden van de bodemkundige opbouw en aardkundige toestand binnen het plangebied. Alle profielen werden gefotografeerd. Het referentieprofiel werd beschreven conform de FAO *guidelines for soil description*, de richtlijnen van Databank Ondergrond Vlaanderen en de Code van Goede Praktijk. De aangetroffen bodems werden gedetermineerd conform het Belgisch bodemclassificatiesysteem.

2.8.2.1 Profiel 1 (referentieprofiel)

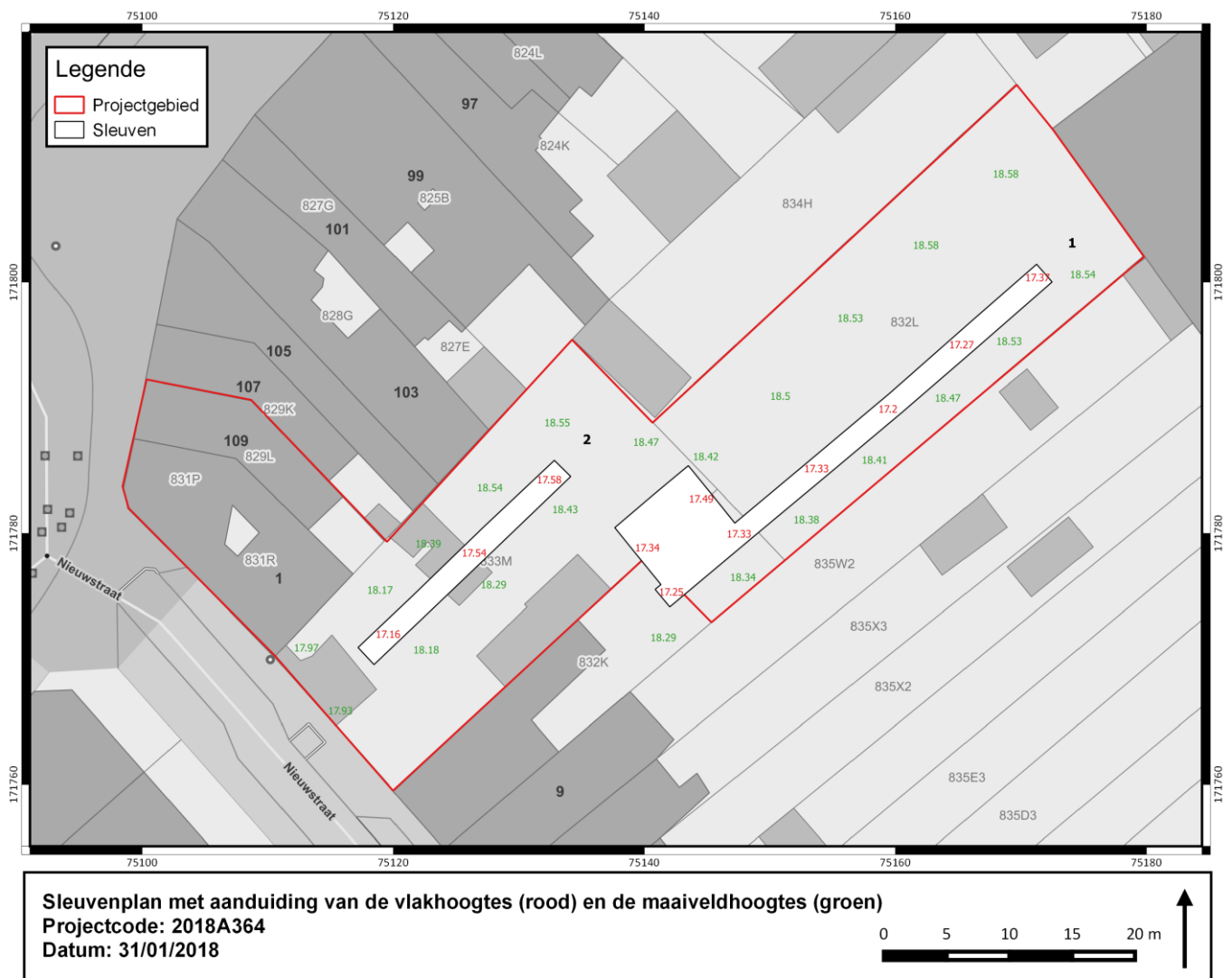
Figuur 33: Profiel 4 met aanduiding van de verschillende bodemhorizonten en de maaiveldhoogte.

Bovenaan bevindt zich een donkerbruine Ap-horizont met een dikte van 45 cm waarin ook baksteenfragmenten werden teruggevonden. Hieronder bevindt zich vermoedelijk een oudere Ap2-horizont. Deze is iets lichter van kleur en bevatte onder meer een rood geglazuurd aardewerkfragment dat in de late tot post-middeleeuwen is te dateren (cfr. 2.5 vnr. 2). Ook deze laag is ca. 45 cm dik en heeft een scherpe grens op de overgang met de onverstoorde moederbodem. Deze bestaat bovenaan uit bruinrode leem die iets grover wordt naar beneden toe, evoluerend naar een zandig leemtype (een zgn. *fining upwards* sequentie). Vanaf 130 cm-mv is er een overgang naar een zandiger facies zichtbaar. Dit uit zich in de aanwezigheid van intercalerende laagjes van fijn zand in het voorgaande leem facies. Verder zijn er tot 140 cm-mv zwarte vlekken zichtbaar die kunnen wijzen op bioturbatie.

Volgens de Quartairgeologische kaart bestaat de ondergrond in het projectgebied uit eolische afzettingen (zand tot silt) uit het Laat-Pleistoceen bovenop fluviale afzettingen van het Weichseliaan en het Eemiaan. De aangetroffen sedimentatie vertoont veel gelijkenissen met de gekarteerde eenheid van de formatie van Gent. Dit eolisch pakket wordt beschreven¹⁹ als een tweeledig pakket waarvan de toplaag bestaat uit een homogeen sedimentatiepakket en een basisgedeelte dat bestaat uit een alternerend pakket van grof en- en fijnkorrelige lagen. De afwezigheid van fluviale kenmerken (bv. kruisgelaagdheid) wijst eerder op een eolisch afgezet pakket en doet vermoeden dat de fluviale pakketten zich op een dieper niveau bevinden.

¹⁹ Boogemans 2007, 18.

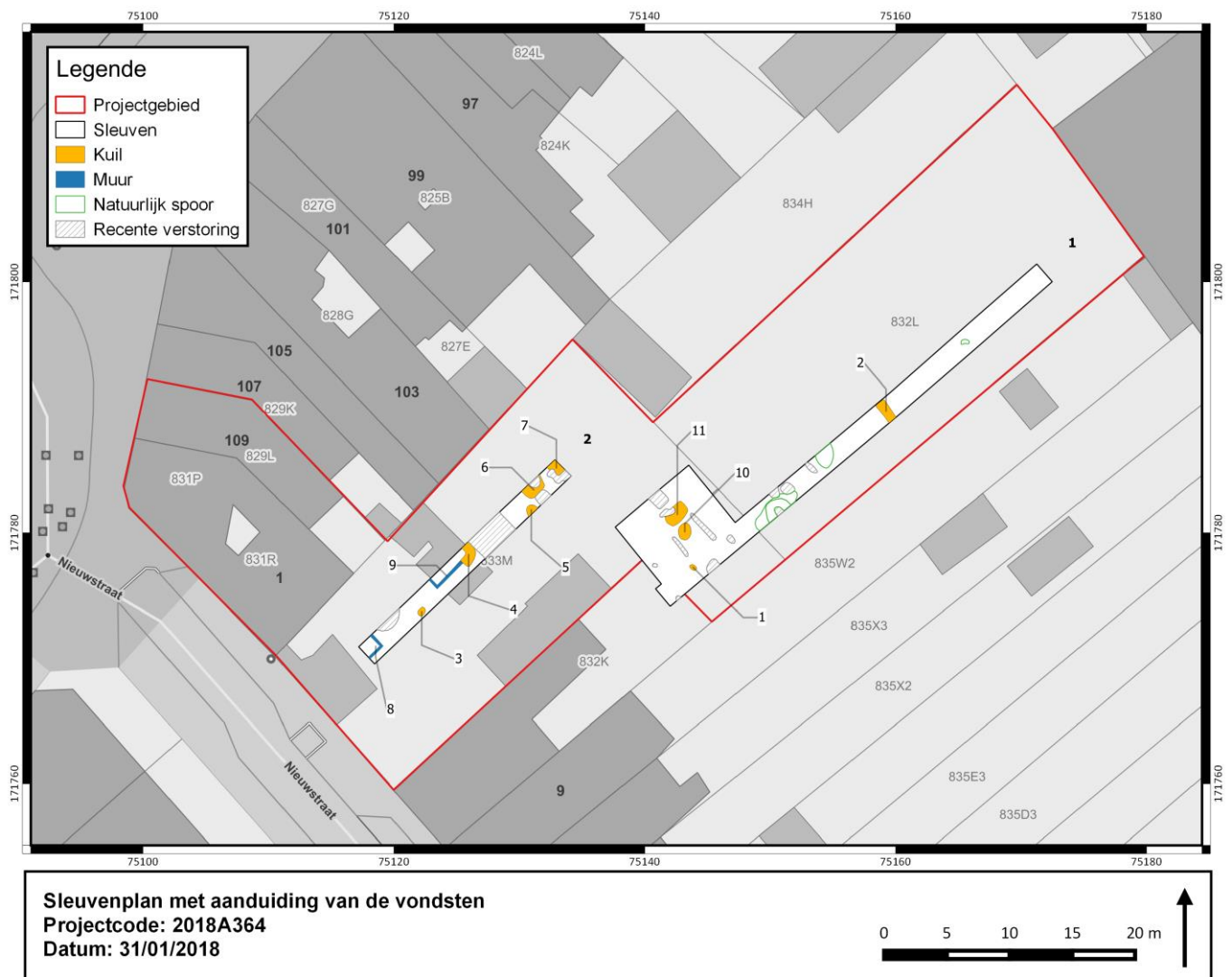
2.8.2.2 Stratigrafie van het terrein

Figuur 34: Sleuvenplan met aanduiding van de vlak- en maaiveldhoogtes (bron: Geopunt).

Meer naar het tuingedeelte toe, ter hoogte van WP 1 bevindt het archeologisch relevant niveau zich in de top van de onverstoorte moederbodem, net onder de Ap2-horizont, op ca. 1m -mv of ca. 17,30m +TAW. Met het bureauonderzoek werd aangegeven dat het terrein aan de straatkant vermoedelijk zwaar verstoord was. Op het terrein werd vastgesteld dat de diepte van deze verstoring variabel is. Waar kelders aanwezig waren is het archeologisch relevante niveau volledig vernield. Tussen de kelders door is het archeologisch relevante niveau vermoedelijk nog grotendeels intact en kunnen er eventueel nog sporen waargenomen worden. Dit niveau bevindt zich op ca. 1m -mv, tussen ca. 17,15 en 17,60m +TAW.

2.8.3 Spoorbeschrijving en –interpretatie

Figuur 35: Sleuvenplan met aanduiding van de sporen en spoornummers.

Naast enkele natuurlijke sporen, waaronder een windval, en recente verstoringen werden er nog 11 archeologische sporen aangetroffen.

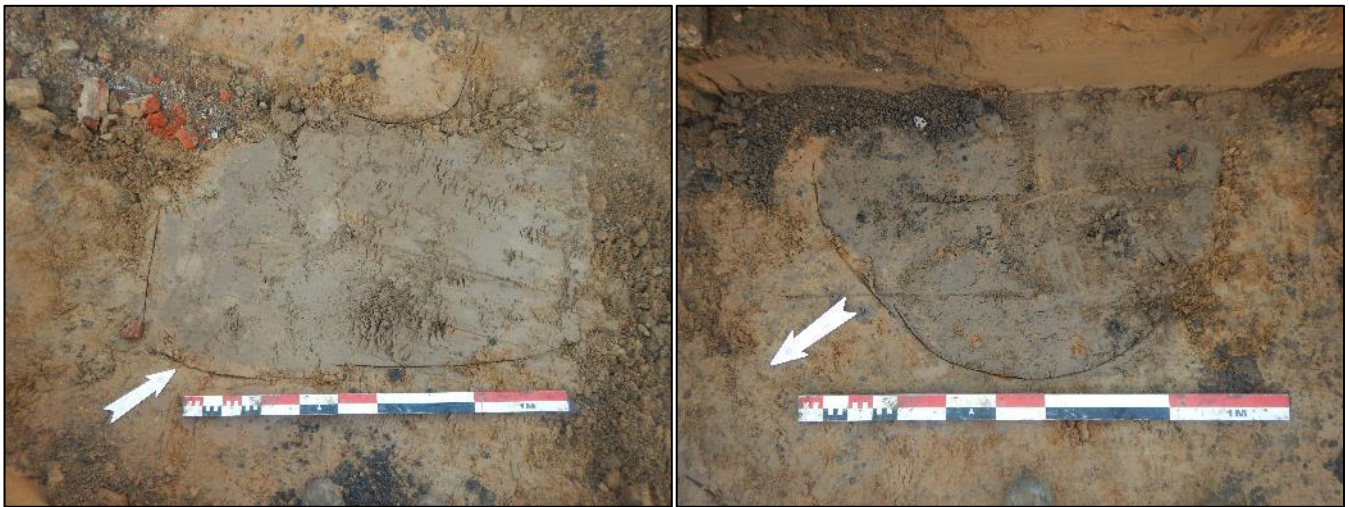
Tabel 4: Aantallen naar aard spoor

Aard spoor	Aantal
Kuil (KL)	9
Muur (MU)	2

2.8.3.1 Kuilen

De meeste kuilen (S2, S4, S5, S6, S7, S10 en S11) die werden aangetroffen zijn op basis van het aangetroffen vondstmateriaal of de aard van de vulling ten vroegste in de late middeleeuwen maar wellicht in de post-middeleeuwen te dateren. Zo wordt in S2 en S4 rood geglaazuurd aardewerk aangetroffen (cfr. 2.5, vnrs. 3 en 4) en bevatten S5, S6, S7 en S11 baksteenfragmenten. De vulling is steeds bruin gevlekt en scherp afgelijnd, met uitzondering van S2 dat een homogene vulling heeft. Deze laatste heeft echter een waterverzadigde, losse vulling en doorsnijdt de Ap2-horizont waardoor ze als een vrij recent spoor kan beschouwd worden.

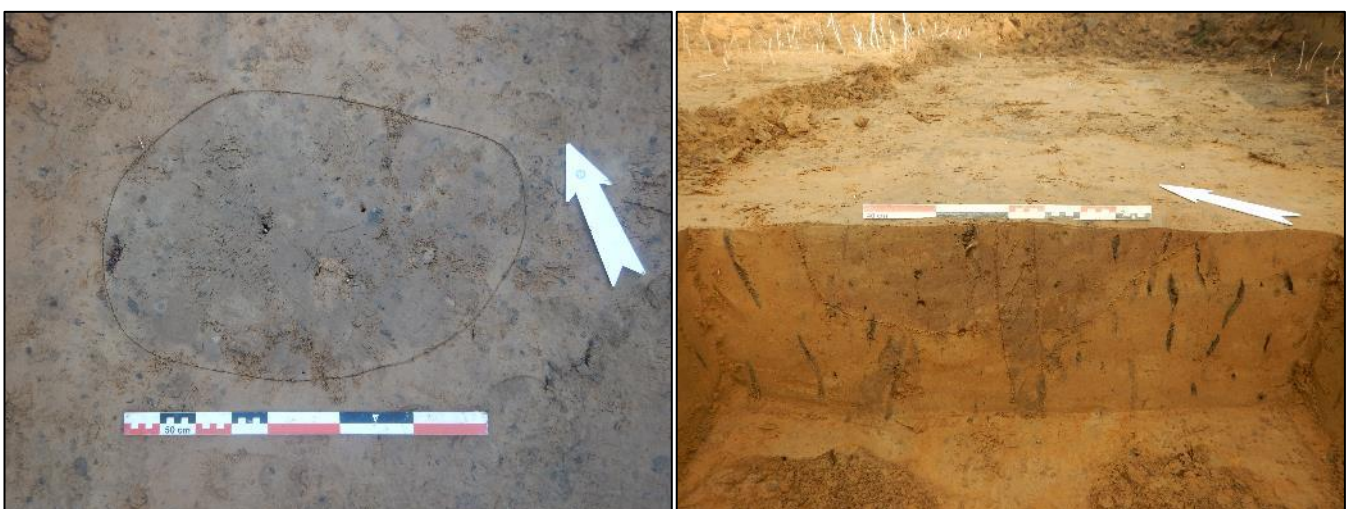
Het aantreffen van kuilen uit deze periode is niet verwonderlijk gezien we ons vlakbij het stadscentrum van het laat en post-middeleeuwse Harelbeke bevinden (cfr. 1.3.3). Ze zijn dan ook vermoedelijk te interpreteren als *off site* sporen die te associëren zijn met deze nederzetting.

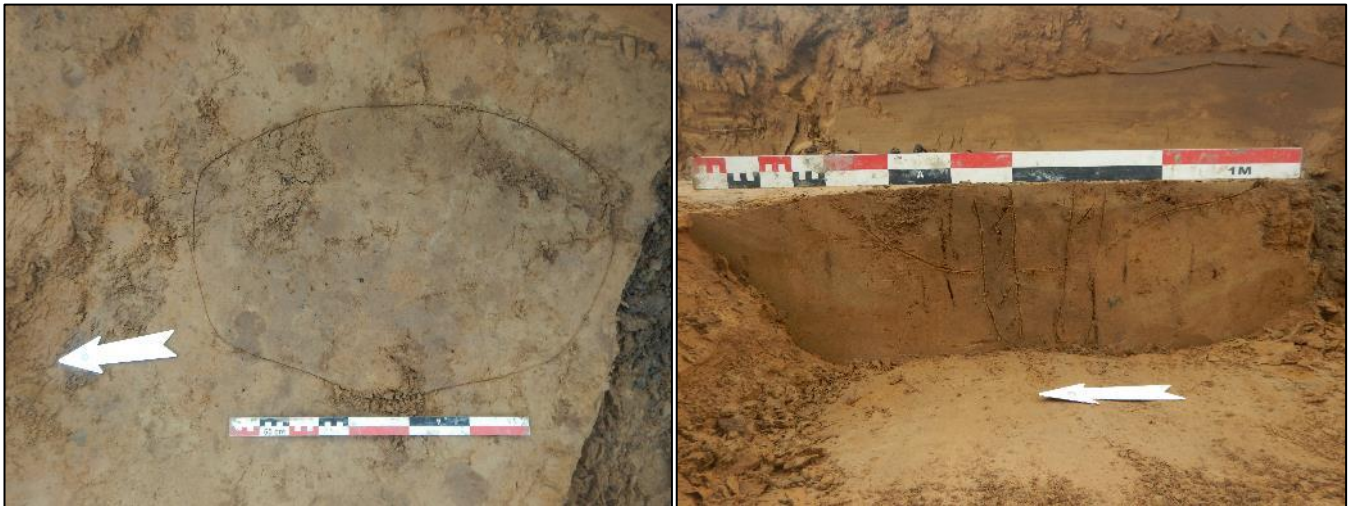
Figuur 36: Twee voorbeelden van kuilen met een scherpe aflijning en laat tot post-middeleeuws materiaal (links: S4, rechts: S5).

S1 meet ca. 55x35cm heeft een homogenere bruine vulling, een minder scherpe aflijning en bevat tevens handgevormd aardewerk (cfr. 2.5, vnr. 5). Het is dan ook te interpreteren als een veel ouder spoor dat vermoedelijk in de metaaltijden te dateren is. In coupe is de kuil nog ca. 16cm diep met een vlakke bodem.

De functie van de kuil is niet duidelijk. Het valt niet uit sluiten dat het een paalkuil betreft, maar er zijn ook geen aanwijzingen in die richting. Ook S3 heeft een homogene bruine vulling en een minder scherpe aflijning, het meet ca. 65x50cm. Het spoor is echter zwaar gebioturbeerd en bevat geen vondstmateriaal, wat de interpretatie en datering bemoeilijkt. Ook de coupe biedt weinig verdere informatie. Het spoor is nog ca. 14cm diep met een komvormige bodem. Of het met S1 te associëren is valt dan ook niet te achterhalen, maar het behoort tot de mogelijkheden.

Figuur 37: S1 in het vlak (links) en in coupe (rechts).

Figuur 38: S3 in het vlak (links) en in coupe (rechts).

In het vlak en later ook in de coupe kon de functie van S1 (en S3) niet met zekerheid worden vastgesteld. Om meer duidelijkheid te verkrijgen werd een kijkvenster aangelegd (Figuur 35). De locatie van dit kijkvenster werd enerzijds bepaald door praktische factoren (bewegingsruimte voor de kraan) en anderzijds door inhoudelijke factoren. Zo had een kijkvenster op de lijn tussen S1 en S3 meer kans om sporen te bevatten, ware het niet dat hier het terrein vermoedelijk reeds grotendeels verstoord was door de recent afgebroken bebouwing op deze plaats. Buiten enkele recente verstoringen en kuilen met een laat tot post-middeleeuwse datering werden er echter geen sporen meer aangetroffen. Er wordt dan ook vermoed dat de kern van de bewoning zich in de metaaltijden niet ter hoogte van het plangebied bevond, maar wel in de buurt. Dit doet ook een windval voor nederzettingsafval vermoeden (cfr. 2.8.3.3)

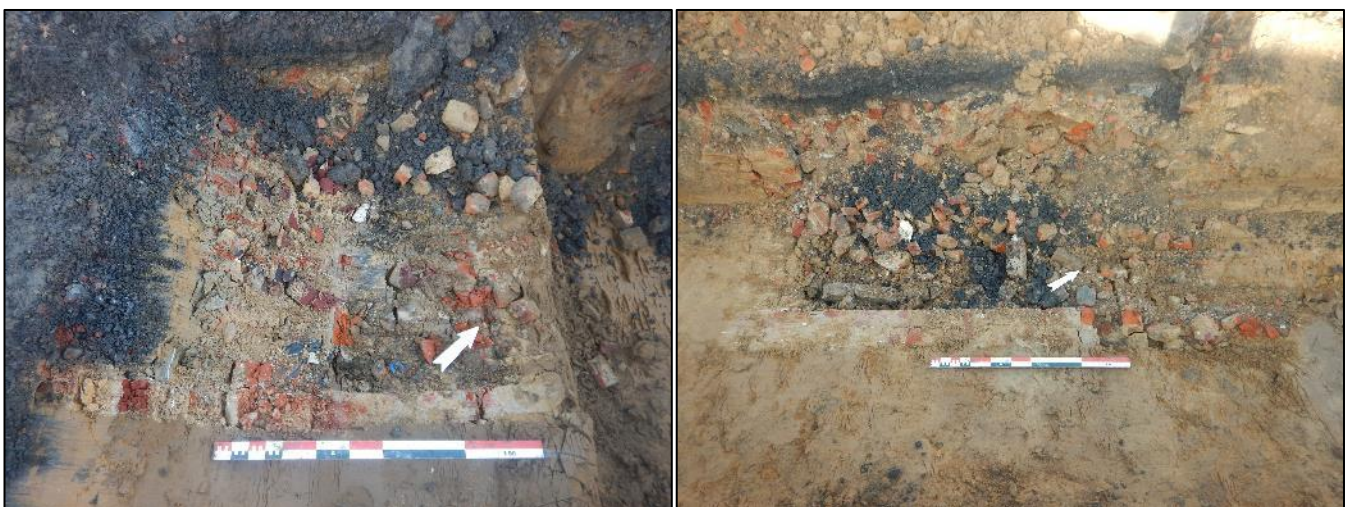
2.8.3.2 Muren/recente verstoringen

Op het terrein werden verschillende recente verstoringen vastgesteld. Vaak gaat het om kuilen van sterk variërende vorm en vulling. Een van deze kuilen bevatte een grote hoeveelheid dierlijk bot, vermoedelijk afkomstig van een schaap of geit. Dit is niet zo verwonderlijk gezien door een buurtbewoner werd gemeld dat er aan de overkant van de straat nog een slager actief geweest is die af ten toe kuilen groef om kadavers en afval te begraven. Enkele kuilen zijn wellicht ook te associëren met de bewoning dit tot voor kort nog op het terrein aanwezig was. Dit geldt mogelijk ook voor enkele kuilen met een spoornummer die reeds eerder werden besproken en moeilijk te dateren zijn (cfr. 2.8.3.1).

Figuur 39: Foto van een kuil (S7) in de linker bovenhoek die wordt oversneden door twee recente verstoringen. In de meest rechtse verstoring is dierlijk bot zichtbaar dat vermoedelijk door de slager aan de overkant enkele decennia geleden werd begraven.

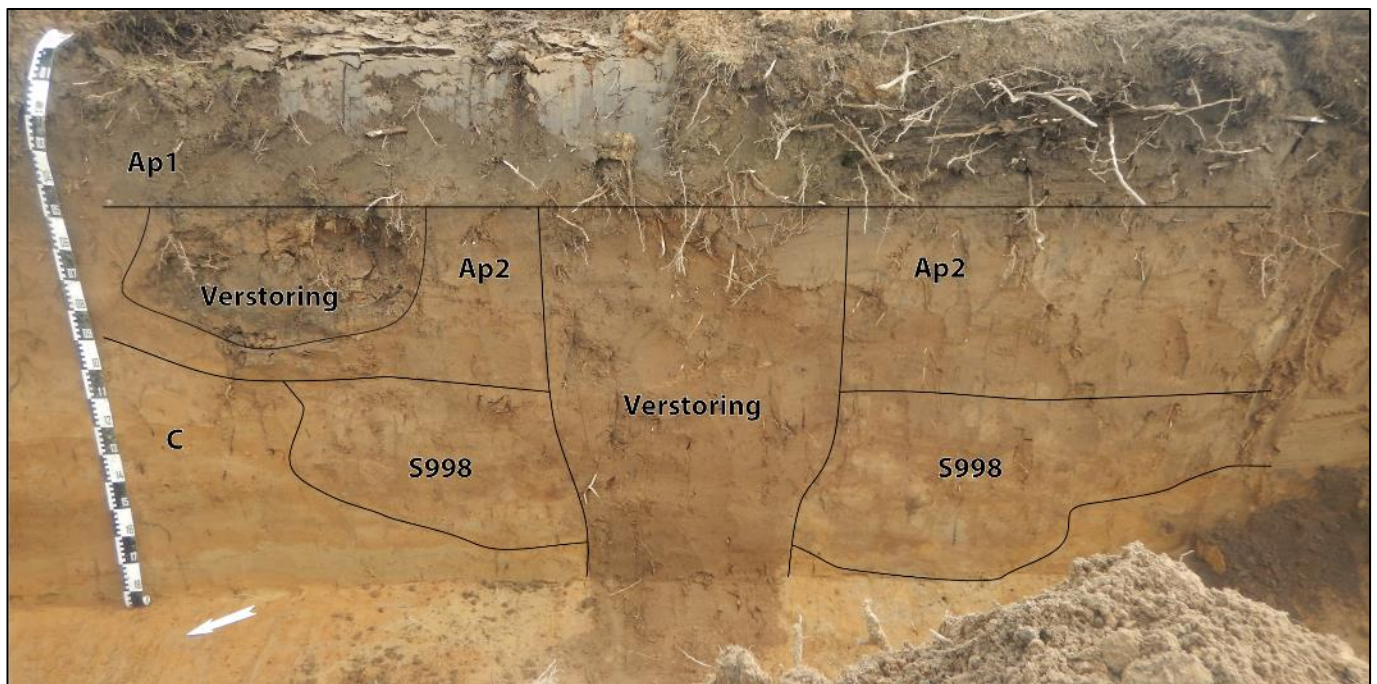
Sporen van de recente bewoning werden het duidelijkst aangetroffen in de vorm van de half uitgebroken kelders. De kelders waren gevuld met puin. De keldermuurtjes waren opgebouwd uit rode baksteen met cement. De korte zijde van S9 sluit mooi aan bij de bovengrondse structuur die nog op de GRB basiskaart te zien is.

Figuur 40: De half afgebroken restanten van kelders in WP 2 (links: S8, rechts: S9).

2.8.3.3 Natuurlijke verstoringen

Enkel in WP 1 werden natuurlijke verstoringen aangetroffen. De meest opvallende hierbij is een windval met een doorsnede van ca. 4m. Deze bevatte een groot aantal fragment handgevormd aardewerk alsook een stuk bewerkte vuursteen (cfr. 2.5, vnrs. 1, 6 en 7). Het is vermoedelijk als nederzettingsafval te interpreteren dat (moedwillig?) in de windval is terechtgekomen. Deze windval bevindt zich vlakbij S1, een kuil waar eveneens handgevormd aardewerk in werd aangetroffen. Beide sporen (niet noodzakelijk contemporain, maar beiden wel te dateren in de metaaltijden) tonen onweerlegbaar aan dat er menselijke activiteit was ter hoogte van het plangebied in de loop van de metaaltijden. De kern van de activiteiten bevond zich echter vermoedelijk niet ter hoogte van het plangebied maar ergens in de buurt.

Figuur 41: Dwarsdoorsnede van de windval (S998), met in het midden een recente verstoring (die weliswaar ouder is dan de meest recente Ap-horizont).

2.9 Assessment van het onderzochte gebied

2.9.1 Landschappelijke ligging

Cfr. 1.3.2 Beschrijving aardwetenschappelijke gegevens

2.9.2 Historische beschrijving

Cfr. 1.3.3.1 Historisch en cartografisch onderzoek

2.9.3 Onderzocht gebied in zijn archeologisch kader

Cfr. 1.3.3.2 Beschrijving van de gekende archeologische waarden

2.9.4 Datering en interpretatie archeologisch ensemble

Naast sporen van recente bewoning (uitgebroken kelders, recente kuilen) worden sporen uit de late tot post-middeleeuwen aangetroffen alsook een à twee sporen uit de metaaltijden.

De sporen uit de late tot post-middeleeuwen worden omvat door enkele kuilen van variërende vorm en omvang. Ze bevatten meestal baksteenfragmenten en in twee kuilen werd rood geglaazuurd aardewerk aangetroffen dat ze ten vroegste in de late middeleeuwen dateert. De sporen zijn wellicht te associëren met de bewoning van de stad Harelbeke in de late en/of post-middeleeuwen. Het zijn wellicht *off site* sporen waarvan de functie onduidelijk is en wellicht ook niet te achterhalen valt.

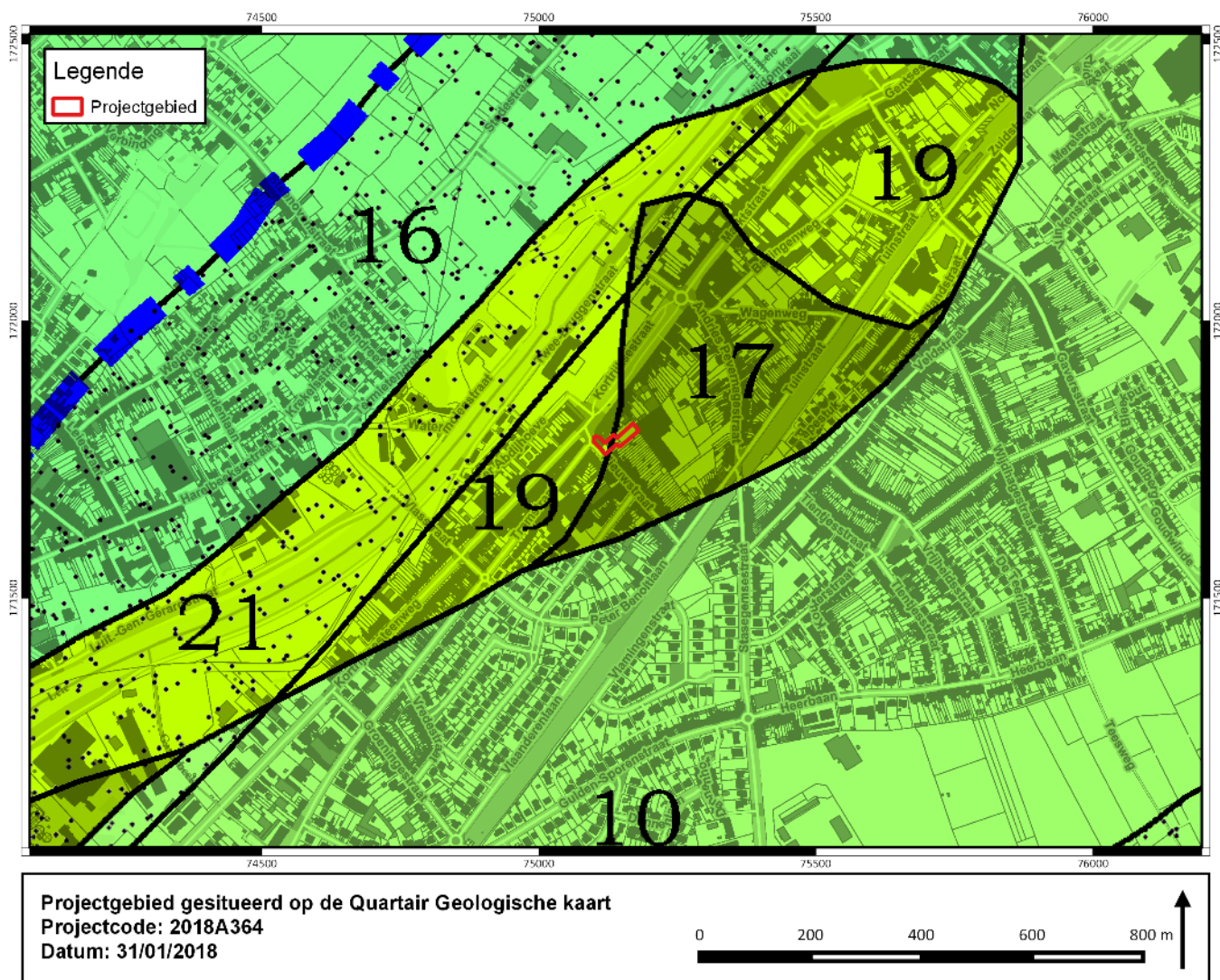
Eén kuil kan op basis van het een fragment handgevormd aardewerk in de metaaltijden gedateerd worden (S1). De functie van de kuil is opnieuw onduidelijk, het is niet uitgesloten dat het een paalkuil betreft, maar er zijn ook maar weinig argumenten die in deze richting wijzen. Een kijkvenster bracht geen verdere sporen uit de metaaltijden aan het licht. In WP 2 is echter nog een kleine kuil aanwezig die op basis van de vulling mogelijk ook in de metaaltijden te situeren is (S3). Deze datering op basis van de vulling moet echter met de uiterste omzichtigheid behandeld worden. Opvallend is verder een windval vlakbij S1 die een bewerkt vuursteenfragment en talrijke fragmenten handgevormd aardewerk bevat. Deze zijn vermoedelijk te interpreteren als nederzettingsafval. Zowel S1 en het materiaal uit de windval tonen aan dat er in de metaaltijden menselijke activiteit ter hoogte van het plangebied was. De kern van de activiteiten bevond zich vermoedelijk echter net buiten het plangebied.

2.9.5 Confrontatie met de bevindingen van het voorgaande onderzoek

2.9.5.1 Aardkundige bevindingen

Het proefsleuvenonderzoek bevestigt grotendeels de resultaten van het bureauonderzoek. Ter hoogte van het plangebied wordt op de Bodemkaart is immers bebouwd terrein gekarteerd. Deze bebouwing werd aangetroffen aan de straatzijde. De beide Ap-horizonten in het tuingedeelte zijn vermoedelijk ook meer te linken aan stadstuinen dan aan echte akkerlagen s.s. Onder de bouwvoor kunnen echter nog de eolische afzettingen van de Formatie van Gent waargenomen worden die op de Quartairgeologische kaart 1:50.000 vermeld staan.²⁰

²⁰ Bogemans 2007, 18.

Figuur 42: Situering van het projectgebied op de Quartairgeologische kaart 1:50.000.

2.9.5.2 Historisch en archeologisch kader

De aangetroffen sporen en vondsten wijzen op menselijke activiteiten in de metaaltijden en opnieuw vanaf ten vroegste de late middeleeuwen. Dit is niet verwonderlijk gezien de talrijke archeologische sites in de regio (cfr. 1.3.3.2). Het landschap is hier dan ook uitermate geschikt voor menselijke bewoning (cfr. 2.1.2). De vele (water)wegen en de natuurlijke rijkdommen vormen reeds sinds millennia de ideale omgeving voor agrarische, ambachtelijke en socio-economische activiteiten.

Reeds op verschillende plaatsen werden sporen en vondsten uit de metaaltijden aangetroffen (cfr. 1.3.3.2 en 2.1.2). Tot voor kort betrof het echter steeds *off site* sporen of vondsten en werden er nog geen echte woonplaatsen aangetroffen. Recent onderzoek aan de Steenovenstraat te Kuurne (aan de overkant van de Leie op ca. 600m) bracht echter aanwijzingen voor bewoning vanaf het laat neolithicum en sporen van bewoning vanaf de vroege La Tène (late ijzertijd) aan het licht.²¹ Er zijn niet voldoende gegevens voorhanden om de site van Harelbeke Nieuwstraat te koppelen aan de site van Kuurne Steenovenstraat. Toch is het duidelijk dat de regio ook in de metaaltijden van belang was voor de toenmalige samenlevingen. De huidige site (één kuil en een windval met handgevormd aardewerk) vormt een bescheiden bijdrage tot het onderzoek in die zin dat ze kan gebruikt worden om de actieradius van de mens in de metaaltijden te bepalen.

²¹ Mondelinge mededeling van F. Beke, het veldwerk werd in december 2017 afgerond, het rapport is in opmaak.

Ondanks de vlakbij gelegen vicus van Harelbeke aan de Collegewijk (cfr. 2.1.2) werden er geen sporen of vondsten uit de Romeinse periode aangetroffen. Hieruit kan afgeleid worden dat het terrein zich buiten de begrenzing van de vicus bevond.

De site bevond zich in de late en post-middeleeuwen aan de weg Gent-Kortrijk waarlangs de stad Harelbeke zich ook ontwikkelde. Afhankelijk van de periode bevindt de site zich net buiten of reeds binnen de stad (voor zover deze af te bakenen is). Het is dan ook niet verwonderlijk dat er op het terrein sporen worden aangetroffen van de late middeleeuwen tot nu. Buiten de recente bewoning (half uitgebroken kelders) betreft het echter slechts enkele kuilen die niet nader te definiëren zijn dan *off site* fenomenen. De archeologische relevantie ervan is dan ook laag. De actieradius van de mens in deze periode is immers beter gedocumenteerd dan bv. in de metaaltijden, waardoor deze *off site* fenomenen i.t.t. tot die van de metaaltijden slechts weinig meerwaarde hebben voor historisch en archeologisch onderzoek van de regio.

2.10 Potentieel op kennisvermeerdering

2.10.1 Aard van de potentiële kennis

Ter hoogte van het plangebied werden *off site* sporen uit de metaaltijden en de late tot post-middeleeuwen aangetroffen, alsook recente sporen van bewoning (kelders) en recente verstoringen (kuilen, al dan niet met (slacht)afval).

Het aangetroffen aardewerk werd reeds geanalyseerd door specialisten, een verdere studie ervan zal vermoedelijk niet voor kennisvermeerdering zorgen.

Een vervolgonderzoek d.m.v. een vlakdekkende opgraving zal wellicht nog enkele sporen aan het licht brengen zoals er reeds aangetroffen zijn, maar niet veel meer dan dat gezien het een relatief klein onderzoeksgebied betreft (ca. 1200m²) en er kan aangenomen worden dat er reeds een significant deel verstoord zal zijn. Concreet betekent dit dat er wellicht nog een aantal kuilen uit de late tot post-middeleeuwen zullen worden aangetroffen, alsook sporen van recente bewoning en recente verstoringen. Verder werd de windval reeds gecoupeerd maar bevindt de andere helft ervan zich nog op het terrein. Het onderzoek van de tweede helft zal wellicht nog wat vondstmateriaal aan het licht brengen. Mogelijk worden er ook nog een of enkele kuilen uit de metaaltijden aangetroffen. De kans dat het verder onderzoek van de windval en eventuele extra kuilen uit de metaaltijden of de late tot post-middeleeuwen voor een significante kennisvermeerdering zou zorgen wordt echter laag ingeschat.

Aangezien er geen Romeinse sporen of vondsten werden aangetroffen kan aangenomen worden dat het terrein zich buiten de begrenzing van de iets zuidelijker gelegen Romeinse vicus bevond. De kans op het alsnog aantreffen van Romeinse sporen of vondsten is dan ook bijzonder klein.

2.10.2 Waardering en advies vervolgonderzoek

Het onderzoeksgebied beslaat slechts een kleine oppervlakte (ca. 1200m²) en bevindt zich midden in de stad tussen huizen. De kans op significante kennisvermeerdering bij vervolgonderzoek wordt laag ingeschat vanwege de aard en de geringe hoeveelheid van de te verwachten sporen en vondsten. Evenmin biedt het een meerwaarde voor het onderzoek naar de Romeinse vicus van Harelbeke daar er geen Romeinse sporen of vondsten aanwezig zijn. Bovendien zou een vlakdekkende opgraving bemoeilijkt worden door de huizen die rondom het kleine terrein staan. De kosten van een vervolgonderzoek wegen dan ook niet op tegen de verwachte kenniswinst. Er wordt geen vervolgonderzoek voor de site Harelbeke Nieuwstraat geadviseerd.

2.11 Beantwoording van de onderzoeksvragen

- Wat zijn de waargenomen bodemhorizonten, beschrijving + duiding?

Bovenaan worden twee Ap-horizonten aangetroffen van elk ca. 45cm dik. Ze zijn humeus, sterk gebioturbeerd en bevatten baksteenresten en ander antropogeen materiaal. Het archeologisch relevante niveau bevindt zich net onder de Ap2-horizont in de top van de C-horizont, de onverstoorde moederbodem. Deze bestaat bovenaan uit bruinrode leem die iets grover wordt naar beneden toe, evoluerend naar een zandig leemtype (een zgn. *fining upwards* sequentie). Vanaf 130 cm-mv is er een overgang naar een zandiger facies zichtbaar. Deze sequentie is vermoedelijk te vereenzelvigen met de Formatie van Gent zoals deze wordt weergegeven op de Quartairgeologische kaart.

- Zijn er tekenen van erosie? In hoeverre is de bodemopbouw intact?

Het klassieke AC-profiel met de scherpe grens tussen de Ap2-horizont en de C-horizont doet vermoeden dat er enige aftopping/verstoring van het oorspronkelijk bodemprofiel is geweest, bovendien worden er geen sporen van bodemontwikkeling waargenomen (zoals bv. een B-horizont). Aan de straatkant (WP 2) is de verstoring plaatselijk meer ingrijpend door de recente bewoning en de daarmee gepaard gaande activiteiten. Er werden geen tekenen van natuurlijke erosie waargenomen.

Het aantreffen van althans één kuil uit de metaaltijden doet vermoeden dat de aantasting van het oorspronkelijk bodemprofiel eerder gering is.

- Waardoor kan het eventueel ontbreken van een horizont verklaard worden?

Cfr. supra

- Zijn er sporen aanwezig? Wat is de aard en de datering van de sporen?

Naast sporen van recente bewoning (2 half uitgegraven kelders) en recente verstoringen zijn er ook enkele natuurlijke verstoringen aanwezig alsook 9 kuilen die niet als recente verstoring werden geïnterpreteerd. Van deze kuilen zijn er 7 vermoedelijk in de late tot post-middeleeuwen te dateren. Eén kuil (S1) bevatte een fragment handgevormd aardewerk en is wellicht in de metaaltijden te dateren. De functie van de kuil is onduidelijk, het valt niet uit te sluiten dat het om een paalkuil gaat, er zijn echter geen aanwijzingen voor een gebouwstructuur. Vlakbij werd een windval aangetroffen die talrijke fragmenten handgevormd aardewerk en een bewerkt vuursteenfragment bevatte. Een laatste kuil (S3) bevat geen materiaal maar kan op basis van de vulling mogelijk eveneens in de metaaltijden gedateerd worden.

- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?

Vermoedelijk is een deel van het oorspronkelijk bodemprofiel verdwenen (cfr. supra). Hierbij zijn wellicht ook ondiepe sporen verdwenen en diepere sporen aangetast. Toch is althans een deel van de sporen bewaard, dat blijkt uit het aantreffen van sporen die teruggaan tot in de metaaltijden. Deze sporen zijn weinig uitgeloozd, maar over het algemeen zwaar gebioturbeerd.

- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?

Buiten de recente kelders maken de sporen vermoedelijk geen deel uit van structuren. Het kan echter niet uitgesloten worden dat S1 een paalkuil is die deel uitmaakt van een gebouwplattegrond die zich dan grotendeels ten zuiden van het projectgebied bevindt.

- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?

De sporen behoren tot meerdere periodes (cfr. supra).

- Wat is de relatie tussen de bodem, de archeologische sporen en de landschappelijke context?

De archeologische sporen bevinden zich in de top van het eolisch dek (de Formatie van Gent), dat zich bovenop oudere fluviale afzettingen van de vlakbij gelegen Leie bevindt.

- Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)?

Slechts zeer rudimentair. Buiten de recente kelders betreft het steeds *off site* sporen waarvan de functie onduidelijk is, alsook de datering. Ze kunnen weliswaar onderverdeeld worden in sporen uit de metaaltijden (late bronstijd tot late ijzertijd) en sporen uit de late tot post-middeleeuwen, maar een fijnere datering is niet mogelijk. Er werden verder ook geen sporen met een begrenzen functie aangetroffen (bv. greppels) zodat ook de ruimtelijke afbakening onbekend is.

- Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?

Meer naar de straatkant toe neemt het aantal recente verstoringen toe. De aldaar aangetroffen en verwachte vindplaatsen zijn meer versnipperd en enkele sporen zullen (deels) verdwenen zijn. Meer naar het tuingedeelte toe zijn deze recente verstoringen minder ingrijpend al kunnen ook hier lokaal sporen (deels) verdwenen zijn.

- Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?

Cfr. 2.10.1 en 2.10.2

- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?

De geplande ruimtelijke ontwikkeling zal een grote tot geringe impact hebben op de archeologische vindplaatsen (cfr. 1.2.5.3). De meerwaarde van enig vervolgonderzoek van de aangetroffen archeologische vindplaatsen staat echter niet in verhouding tot de benodigde kosten aangezien de potentiële kenniswinst laag is en de kosten relatief hoog.

- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maatregelen behoud in situ)?

Gezien de lage potentiële kenniswinst van de archeologische vindplaatsen is behoud in situ niet relevant.

- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven:

- o Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?

Niet van toepassing. Er wordt geen vervolgonderzoek geadviseerd.

- o Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?

Niet van toepassing. Er wordt geen vervolgonderzoek geadviseerd.

- o Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?

Niet van toepassing. Er wordt geen vervolgonderzoek geadviseerd.

- o Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?

Niet van toepassing. Er wordt geen vervolgonderzoek geadviseerd.

2.12 Synthese

Aanleiding van onderhavig onderzoek is de geplande bouw van appartementen, woningen en garages ter hoogte van de Nieuwstraat te Harelbeke (Prov. West-Vlaanderen). De impactzone van de geplande werken bedraagt ca. 1200m². Het bodemarchief is hier omwille van de geplande werken bedreigd. Een bureauonderzoek wees op een aanzienlijk potentieel op archeologische relictten. Er werd daarom een proefsleuvenonderzoek geadviseerd. Dit werd op 30 januari 2018 uitgevoerd.

Door middel van twee proefsleuven en een kijkvenster kon vastgesteld worden dat er zich effectief nog archeologisch relevante sporen bevinden ter hoogte van de impactzone, met name 9 kuilen en 2 recente keldermuren. Deze situeren zich in de top van de moederbodem, bestaande uit eolische afzettingen uit het pleistoceen (Formatie van Gent). In het tuingedeelte (WP 1) bevindt dit archeologisch relevante niveau zich onder een ca. 1m dikke bouwvoor. Aan de straatkant (WP 2) is het archeologisch relevante niveau te vinden onder ca. 1m ophoging en verharding. Op verschillende plaatsen is het hier ook verstoord door recente bewoning (kelders).

Op basis van materiaal dat werd aangetroffen in een kuil en een windval kunnen één à twee kuilen gedateerd worden in de late bronstijd tot late ijzertijd. De overige kuilen zijn op basis van het aangetroffen materiaal en de vulling vermoedelijk ten vroegste in de late middeleeuwen te dateren. De functie van de kuilen is niet duidelijk. Ze zijn vermoedelijk te interpreteren als *off site* sporen die te linken zijn aan naburige bewoningssporen. Het valt niet uit te sluiten dat een van de kuilen uit de metaaltijden een paalkuil is van een gebouwstructuur die zich dan grotendeels buiten het projectgebied bevindt.

In de regio Harelbeke werden tot voor kort enkel soortgelijke *off site* sporen uit de metaaltijden aangetroffen. In december 2017 werden echter aan de overkant van de Leie op ca. 600m van de site aanwijzingen voor bewoning vanaf het laat neolithicum en bewoningssporen van de vroege La Tène (late ijzertijd) aangetroffen. Of deze *off site* sporen aan die site te linken zijn kan niet achterhaald worden, maar het kan informatie verschaffen over de actieradius van de lokale samenlevingen in die periode.

De *off site* sporen uit de late tot post-middeleeuwen zijn geen verrassing op deze locatie gezien de historisch gedocumenteerde aanwezigheid van de stad Harelbeke vlakbij.

De potentiële kenniswinst door verder onderzoek van het terrein, de sporen of de vondsten is gezien de aard van de sporen en vondsten vermoedelijk gering. Door de afwezigheid van Romeinse sporen of vondsten biedt de site ook geen meerwaarde voor het onderzoek naar de vicus van Harelbeke. De kosten van enig vervolgonderzoek wegen dan ook niet op tegen de geringe meerwaarde ervan voor de archeologische of historische kennis van de lokale en ruimere omgeving. Er wordt daarom geen vervolgonderzoek geadviseerd.

Deel 3: Bibliografie

- Agentschap Onroerend Erfgoed 2016
- AGIV
- CARTESIUS
- DOV Vlaanderen
- Geoportaal
- Geopunt
- Kaart en Huis Brugge
- Wikipedia

- BOGEMANS, F. 2007. *Toelichting bij de Quartairgeologische kaart, kaartblad 29 Kortrijk*, Vlaamse Overheid Dienst Natuurlijke Rijkdommen.
- BRANDHERM, D. & WARMENBOL, E. 2008, The carp's-tongue sword discovered in Harelbeke (Western Flanders, Belgium). Reassessing an old find., Lunula. *Archaeologia Protohistorica* XVI, 43-47.
- CASSEYAS, C. 1991, *Steentijd in zuidelijk West-Vlaanderen*. Onuitgegeven licentiaatsverhandeling KULeuven.
- COX L. 2012. *Archeologische prospectie met ingreep in de bodem. Harelbeke, Tweebruggenstraat ("Westwijk")*, BAAC Vlaanderen Rapport 16
- CROMBE Ph., 1998, The Mesolithic in Northwestern Belgium: recent excavations and surveys, in: *BAR International Series*, 716.
- DESITTERE M. 1970. Laatneolithisch aardewerk uit Harelbeke-Stasegem (West-Vlaanderen), *Helinium* X, 1, pp. 31-38.
- DESPRIET Ph. 1975, Romeins Harelbeke, in: *De Leiegouw* jg. XVII, afl. 1-2, p. 195-212.
- DESPRIET Ph. 1980, Het Oudheidkundig Bodemonderzoek in het arrondissement Kortrijk in 1978, in: *De Leiegouw*, jg. XXII, afl. 4, p. 359-376.
- FERFERS F. 2008, *Rapport archeologische prospectie, De Molhoek* 04-06 juli 2008.
- MATTON, A. & FERFERS, F. 1993, *Harelbeke in de Romeinse tijd*, Harelbeke.
- OOGHE R., DEBRABANDERE F., DESPRIET P. 1979. Harelbeke, *Archeologische en Historische Monografieën van Zuid-West-Vlaanderen* 1, Kortrijk
- PIETERS T. 2013, *Archeologisch vooronderzoek Kuurne Najaarsweg*, Ruben Willaert rapport 128, Sijsele.
- PLETS G., DE CLERCQ W., CLERBAUT T. 2013. *Stap voor stap. Een archeologische wandeling door het verleden van Harelbeke*, Universiteit Gent.
- VAN RANST E., SYS C., 2000. *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen*, Universiteit Gent.

Deel 4: Bijlagen

4.1 Plannenlijst

Plannummer	1
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	31/01/2018

Plannummer	2
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	31/01/2018

Plannummer	4
Type plan	Grondplan
Onderwerp plan	Geplande werken
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Onbekend

Plannummer	5
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	Geplande werken
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	14/08/2017

Plannummer	6
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	Impact van de werken
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	14/08/2017

Plannummer	7
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Tertiair Geologische Kaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
31/03/2017	16/08/2017

Plannummer	8
Type plan	Bodemkaart

Onderwerp plan	Quartair Geologische Kaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	16/08/2017

Plannummer	9
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	16/08/2017

Plannummer	10
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Potentiële bodemerosiekaart per perceel
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	14/08/2017

Plannummer	11
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Bodemgebruikerskaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	14/08/2017

Plannummer	12
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	Digitaal hoogtemodel van Vlaanderen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	16/08/2017

Plannummer	13
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	Hoogteverloop
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	16/08/2017

Plannummer	14
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Deventerkaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1550

Plannummer	15
------------	----

Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Kaart van Sanderus
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1641-1644

Plannummer	16
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Ferrariskaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1771-1777

Plannummer	17
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Atlas der Buurtwegen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Ca. 1840

Plannummer	18
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Vandermaelen kaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1846-1854

Plannummer	19
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Popp-kaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1842-1879

Plannummer	20
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1971

Plannummer	21
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1979-1990

Plannummer	22
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2016

Plannummer	23
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	CAI
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	05/04/2017

Plannummer	24
Type plan	Syntheseplan
Onderwerp plan	Romeinse bewoning rond Harelbeke
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Onbekend

Plannummer	25
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	Voorstel proefsleuven
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	14/08/2017

Plannummer	26
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	Sleuvenplan
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	31/01/2018

Plannummer	27
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	Vondstenspreiding
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	31/01/2018

Plannummer	32
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	Locatie profielen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	31/01/2018

Plannummer	34
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	Vlak- en maaiveldhoogtes
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	31/01/2018

Plannummer	35
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	Allesporenplan
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	31/01/2018

Plannummer	42
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Quartaargeologische kaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	31/01/2018

4.2 Sporenlijst

PUT	VLAKE	SPOOR	AARDSPOOR	VULLING	TINT	HOOFDKLEUR	TEXTUUR	GEVLEKT	INSLUITSEL	Z
1	1	1	KL	1	MIDDEN	BR	ZS3	HOMOGEEN	AW	17,26
1	1	2	KL	1	DONKER	BR	ZS3	HOMOGEEN	AW, SLAK	17,06
2	1	3	KL	1	MIDDEN	BR	ZS2	HOMOGEEN	HK	17,46
2	1	4	KL	1	MIDDEN	BR	ZS2	HETEROGEEN	BS, AW	17,5
2	1	5	KL	1	MIDDEN	BR	ZS2	HETEROGEEN	BS	17,53
2	1	6	KL	1	MIDDEN	BR	ZS2	HETEROGEEN	BS	17,56
2	1	7	KL	1	MIDDEN	BR	ZS2	HETEROGEEN	BS	17,55
2	1	8	MR	1	XXX	RO	XXX	HOMOGEEN		17,57
2	1	9	MR	1	XXX	RO	XXX	HOMOGEEN		17,51
1	1	10	KL	1	MIDDEN	BR	ZS2	HETEROGEEN	HK-	17,37
1	1	11	KL	1	MIDDEN	BR	ZS2	HETEROGEEN	BS	17,39
1	1	998	NV	1	MIDDEN	BR	ZS2	HETEROGEEN	AW, HK	17,49
1	1	999	REC	1	DONKER	GR	ZS3	HETEROGEEN		17,28
1	1	2000	LG	1	MIDDEN	BR	XXX	HOMOGEEN		

4.3 Vondstenlijst

VONDST	PUT	VLAKE	SPOOR	VULLING	VERZAMEL	INHOUD	AANTAL	GEWICHT	SOORT	PERIODE	OPMERKING
1	1	1	998	2	AANV	AWH	6	94,00	MAI:3	BRONSL; IJZ	1 rand (rechttopstaand), 5 wand
2	1	1	2000	1	AANV	AWG	1	89,00	MAI:1, rood geglazuurd, mogelijk van een teil	MEL; NT	1 wand met oor
3	1	1	2	1	AANV	AWG	1	39,00	MAI:1, rood geglazuurd	MEL; NT	1 bodem

4	2	1	4	1	AANV	AWG	1	1,00	MAI:1, rood geglazuurd	MEL; NT	1 wand
5	1	1	1	1	COUP	AWH	1	4,00	MAI:1	BRONS; IJZ	1 wand, verbrokken
6	1	1	998	1	COUP	AWH	27	213,00	MAI:5	BRONSL; IJZ	27 wand, 2 aan elkaar passende wandjes vertonen S-vormig profiel
7	1	1	998	1	COUP	SVU	1	1,00	MAI:1	PREH	1 afslag, donkergrijze vuursteen, gefragmenteerd

4.4 Fotolijst

PUT	VLAKE	SPOOR	SOORT	COUPE	PROFIELNUMMER	OPMERKING	BESTANDSNAAM
1	1	1	DETAIL	C_A-B			HANI-18_P1_SP1-C_A-B-_636529179047965730.jpeg
1	1	1	DETAIL	C_A-B			HANI-18_P1_SP1-C_A-B-_636529179038449714.jpeg
1	1	1	DETAIL	C_A-B			HANI-18_P1_SP1-C_A-B-_636529179027529694.jpeg
1	1	1	DETAIL	C_A-B			HANI-18_P1_SP1-C_A-B-_636529179018325678.jpeg
1	1	1	DETAIL				HANI-18_P1_SP1-D-_636529027082681257.jpeg
1	1	1	DETAIL				HANI-18_P1_SP1-D-_636529027073009240.jpeg
1	1	2	DETAIL				HANI-18_P1_SP2-D-_636529049230867655.jpeg
1	1	2	DETAIL				HANI-18_P1_SP2-D-_636529049219791635.jpeg
1	1	2	DETAIL				HANI-18_P1_SP2-D-_636529049207155613.jpeg
1	1	2	DETAIL				HANI-18_P1_SP2-D-_636529049196547594.jpeg
1	1	2	DETAIL				HANI-18_P1_SP2-D-_636529049186095576.jpeg
1	1	2	DETAIL				HANI-18_P1_SP2-D-_636529049174239555.jpeg
1	1	10	DETAIL			KIJKVENSTER 1	HANI-18_P1_SP10-D-_636529146287757829.jpeg
1	1	10	DETAIL			KIJKVENSTER 1	HANI-18_P1_SP10-D-_636529146278397813.jpeg
1	1	10	DETAIL			KIJKVENSTER 1	HANI-18_P1_SP10-D-_636529146264513788.jpeg
1	1	11	DETAIL			KIJKVENSTER 1	HANI-18_P1_SP11-D-_636529143733638728.jpeg
1	1	11	DETAIL			KIJKVENSTER 1	HANI-18_P1_SP11-D-_636529143723966711.jpeg
1	1	11	DETAIL			KIJKVENSTER 1	HANI-18_P1_SP11-D-_636529143713670693.jpeg

PUT	VLAK	SPOOR	SOORT	COUPE	PROFIELNUMMER	OPMERKING	BESTANDSNAAM
1	1	998	DETAIL	C_A-B		WINDVAL	HANI-18_P1_SP998-C_A-B-_636529174011042884.jpeg
1	1	998	DETAIL	C_A-B		WINDVAL	HANI-18_P1_SP998-C_A-B-_636529174002462869.jpeg
1	1	998	DETAIL	C_A-B		WINDVAL	HANI-18_P1_SP998-C_A-B-_636529173994506855.jpeg
1	1	998	DETAIL	C_A-B		WINDVAL	HANI-18_P1_SP998-C_A-B-_636529173982338833.jpeg
1	1	998	DETAIL	C_A-B		WINDVAL	HANI-18_P1_SP998-C_A-B-_636529173973446818.jpeg
1	1	998	DETAIL	C_A-B		WINDVAL	HANI-18_P1_SP998-C_A-B-_636529173965490804.jpeg
1	1	998	DETAIL	C_A-B		WINDVAL	HANI-18_P1_SP998-C_A-B-_636529173949890776.jpeg
1	1	998	DETAIL	C_A-B		WINDVAL	HANI-18_P1_SP998-C_A-B-_636529173938190756.jpeg
1	1	998	DETAIL	C_A-B		WINDVAL	HANI-18_P1_SP998-C_A-B-_636529173909486705.jpeg
1	1		OVERZICHT			KIJKVENSTER 1	HANI-18_P1_V1_636529148996766594.jpeg
1	1		OVERZICHT			KIJKVENSTER 1	HANI-18_P1_V1_636529148985066573.jpeg
1	1		OVERZICHT			KIJKVENSTER 1	HANI-18_P1_V1_636529148971806550.jpeg
1	1		OVERZICHT			KIJKVENSTER 1	HANI-18_P1_V1_636529148962914534.jpeg
1	1		OVERZICHT			KIJKVENSTER 1	HANI-18_P1_V1_636529148949498511.jpeg
1	1		OVERZICHT			KIJKVENSTER 1	HANI-18_P1_V1_636529148935302486.jpeg
1	1		OVERZICHT				HANI-18_P1_V1_636529050120537217.jpeg
1	1		OVERZICHT				HANI-18_P1_V1_636529050113049204.jpeg
1	1		OVERZICHT				HANI-18_P1_V1_636529050106029192.jpeg
1	1		OVERZICHT				HANI-18_P1_V1_636529050098073178.jpeg
1	1		OVERZICHT				HANI-18_P1_V1_636529050047217089.jpeg
1	1		OVERZICHT				HANI-18_P1_V1_636529042322160056.jpeg
1	1		OVERZICHT				HANI-18_P1_V1_636529042310460035.jpeg
1	1		OVERZICHT				HANI-18_P1_V1_636529042297980013.jpeg
1	1		OVERZICHT				HANI-18_P1_V1_636529042108439680.jpeg
1	1		OVERZICHT				HANI-18_P1_V1_636529042040891562.jpeg
1	1		OVERZICHT				HANI-18_P1_V1_636529042018115522.jpeg
1	1		OVERZICHT				HANI-18_P1_V1_636529042008287505.jpeg
1	1		OVERZICHT				HANI-18_P1_V1_636529041997367485.jpeg
1			PROFIEL		1		HANI-18_P1_PR1_636529015395760956.jpeg
1			PROFIEL		1		HANI-18_P1_PR1_636529015388740944.jpeg

PUT	VLAK	SPOOR	SOORT	COUPE	PROFIELNUMMER	OPMERKING	BESTANDSNAAM
1			PROFIEL		1		HANI-18_P1_PR1_636529015380784930.jpeg
1			PROFIEL		1		HANI-18_P1_PR1_636529015372828916.jpeg
1			PROFIEL		1		HANI-18_P1_PR1_636529015364404901.jpeg
1			PROFIEL		1		HANI-18_P1_PR1_636529015357072888.jpeg
2	1	3	DETAIL	C_A-B			HANI-18_P2_SP3-C_A-B-_636529171471945683.jpeg
2	1	3	DETAIL	C_A-B			HANI-18_P2_SP3-C_A-B-_636529171464301670.jpeg
2	1	3	DETAIL	C_A-B			HANI-18_P2_SP3-C_A-B-_636529171456969657.jpeg
2	1	3	DETAIL	C_A-B			HANI-18_P2_SP3-C_A-B-_636529171448077641.jpeg
2	1	3	DETAIL	C_A-B			HANI-18_P2_SP3-C_A-B-_636529171433725616.jpeg
2	1	3	DETAIL	C_A-B			HANI-18_P2_SP3-C_A-B-_636529165302433016.jpeg
2	1	3	DETAIL	C_A-B			HANI-18_P2_SP3-C_A-B-_636529165294633002.jpeg
2	1	3	DETAIL	C_A-B			HANI-18_P2_SP3-C_A-B-_636529165286988989.jpeg
2	1	3	DETAIL	C_A-B			HANI-18_P2_SP3-C_A-B-_636529165277784973.jpeg
2	1	3	DETAIL				HANI-18_P2_SP3-D-_636529074580785801.jpeg
2	1	3	DETAIL				HANI-18_P2_SP3-D-_636529074569709781.jpeg
2	1	4	DETAIL				HANI-18_P2_SP4-D-_636529075974648249.jpeg
2	1	5	DETAIL				HANI-18_P2_SP5-D-_636529076752153615.jpeg
2	1	6	DETAIL				HANI-18_P2_SP6-D-_636529077275534534.jpeg
2	1	7	DETAIL				HANI-18_P2_SP7-D-_636529077705627289.jpeg
2	1	8	DETAIL				HANI-18_P2_SP8-D-_636529078191568143.jpeg
2	1	9	DETAIL				HANI-18_P2_SP9-D-_636529078589056841.jpeg
2	1		OVERZICHT				HANI-18_P2_V1_636529081854454576.jpeg
2	1		OVERZICHT				HANI-18_P2_V1_636529081843222557.jpeg
2	1		OVERZICHT				HANI-18_P2_V1_636529081826218527.jpeg
2	1		OVERZICHT				HANI-18_P2_V1_636529081819042514.jpeg
2	1		OVERZICHT				HANI-18_P2_V1_636529081811710501.jpeg
2	1		OVERZICHT				HANI-18_P2_V1_636529081574434084.jpeg
			SFEER			detail aw s1	HANI-18_Sfeer_detail aw s1_636529033151629789.jpeg
			SFEER			detail aw s1	HANI-18_Sfeer_detail aw s1_636529033143205774.jpeg
			SFEER			detail nat verstoring	HANI-18_Sfeer_detail nat verstoring_636529029126128846.jpeg

PUT	VLAK	SPOOR	SOORT	COUPE	PROFIELNUMMER	OPMERKING	BESTANDSNAAM
			SFEER			detail nat verstoring	HANI-18_Sfeer_detail nat verstoring_636529029108812815.jpeg
			SFEER			detail nat verstoring	HANI-18_Sfeer_detail nat verstoring_636529029097580796.jpeg
			SFEER			detail verstoring	HANI-18_Sfeer_detail verstoring_636529025457314402.jpeg
			SFEER			detail verstoring	HANI-18_Sfeer_detail verstoring_636529025449358388.jpeg
			SFEER			detail verstoring	HANI-18_Sfeer_detail verstoring_636529025441246374.jpeg
			SFEER			detail verstoring	HANI-18_Sfeer_detail verstoring_636529025432978359.jpeg
			SFEER			detail verstoring	HANI-18_Sfeer_detail verstoring_636529025425490346.jpeg
			SFEER			detail verstoring	HANI-18_Sfeer_detail verstoring_636529025417690332.jpeg
			SFEER			detail verstoring	HANI-18_Sfeer_detail verstoring_636529025404586309.jpeg

